

สาธุชนโปรดทราบ....

เปรียญธรรมสมาคม และ กลุ่มพุทธรักษา ได้ผนึกความ
เห็นร่วมกันอย่างแน่นแฟ้นว่า....

บัดนี้ ถึงเวลาแล้วที่ชาวพุทธ ผู้รักและหวงแหนพระ
พุทธศาสนา เท่าที่บรรพบุรุษของเราได้สรรค์สร้างและธำรง
รักษาไว้ให้เป็นสมบัติตกทอดมาถึงเรา นี้ จะต้องลุกขึ้นคุ้มครอง
ป้องกันสมบัติอันเป็นที่รักและหวงแหนนี้ ให้สัตรูยัสาพรสไป
เป็นมรดกตกทอดถึงลูกหลานในภายหน้า

แม้ว่าเราจะต้องกระทำเช่นนี้ ด้วยชีวิตของเราก็ตามที่

เราได้ตั้งเจตจำนงเป็นสัจปณณญาณร่วมกันไว้แล้วว่า ใครจะ
มาย้ายและบิดเบือนเปลี่ยนแปลงโครงพระพุทศาสนาในเมือง
ไทยไปเป็นอย่างอื่นมิได้เป็นอันขาด ตราบเท่าที่พวกเรายังมีลมหายใจ
อยู่ในโลกนี้

ท่านสาธุชนที่เคารพ...พฤติกรรมอันแสดงชัดถึงเจตนา
ที่จะย้ายและเปลี่ยนแปลงโครงพระพุทศาสนาในเมืองไทย
ได้ปรากฏชัดแล้ว โดยมีคนกลุ่มหนึ่งแสดงเล่ห์กะเท่ห์เข้ามา
บวชในคณะสงฆ์ไทยทั้งสองนิกาย แล้วประกาศตัวลาออกไป
ตั้งตนเป็นใหญ่ไม่ขึ้นกับการปกครองของคณะสงฆ์ไทย อันเป็น
การหลบหลู่และเหยียบย่ำกฎหมายอันเป็นรากฐานแห่งความมั่นคง

ทั้งของพระศาสนาและราชอาณาจักรไทย ตลอดจนพระบรม
ราชโองการอย่างชัดเจน

เพราะการประกาศตนไม่ยอมอยู่ใต้บังคับของกฎหมาย
บ้านเมืองนั้น จะเป็นอื่นไปไม่ได้ นอกจากการจงใจลบล้างความ
ศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย และ ทำลายความมั่นคงของบ้านเมือง

เอกสารฉบับนี้ คือ บทบาทหนึ่งแห่งการต่อสู้ร่วมกัน
ของเรา

เราไม่ต้องการทำร้ายหรือทำลายใคร เรามีเจตจำนงแน่วแน่
ที่จะธำรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย อันเป็นรากฐานแห่ง
ความมั่นคงของพระศาสนาและประเทศชาติเท่านั้น

ใครจะตั้งตัวเป็นผู้วิเศษอะไรก็เชิญ ขอเพียงอย่างเดียว
อย่าเอาเครื่องหมายแห่งพระภิกษุในพระพุทธศาสนา อันเป็นที่
เคารพบูชาของเรา ไปใช้เพื่อเล่ห์กลกลโลบายใด ๆ

เปลื้องกาสาตัวพัตรออกเสียเถิด

บางที่เราจะเป็นมิตรกันได้

หากท่านแน่ใจว่า มั่นคงในพุทธธรรมจริง...

ปรีชญธรรมสมาคม และ กลุ่มพุทธรักษา

12 มิถุนายน 2525

รอยวิบัติทางพระศาสนา

“ขำนิ มโนรม”

เป็นที่ปรากฏแน่ชัดแล้วว่า ขณะนี้สถาบันพระพุทธศาสนาในประเทศไทย กำลังถูกรุกรานให้สั่นสะเทือนอย่างรุนแรง ด้วยการกระทำของคนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งแสดงตัวเป็นผู้เคร่งครัดถึงกับประกาศตัวว่า เป็นพระอริยบุคคล และกำลังพยายามสร้างมวลชนผู้หลงใหลใต้อยู่เป็นกำลังหนุนหลังตนเองอย่างกว้างขวาง

บุคคลกลุ่มนี้ ได้แสดงพฤติกรรมโอหังบังอาจลบหลู่อำนาจการปกครองคณะสงฆ์ อันเท่ากับเป็นการแข็งข้อต่ออำนาจกฎหมายของรัฐโดยตรงด้วยการประกาศแยกตัวออกไปตั้งเป็นคณะสงฆ์ใหม่เป็นเอกเทศ

ถ้าคนกลุ่มนี้ทำเช่นนี้ได้ ต่อไปใคร ๆ ก็ทำตาม โครงสร้างอันมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ที่บรรพบุรุษพยายามจัดสร้างไว้ให้เป็นอย่างดี ก็จะพังทลายอย่างแน่นอน

ในฐานะของชาวพุทธ ควรละหรือที่ท่านจะนั่งนอนใจ หรือหลงใหลเข้าไปสนับสนุนบุคคลกลุ่มนี้ ?

รอยประวัติศาสตร์ ที่จะต้องไม่อุบัติน้ำ

ทุกวันนี้ คนไทยในเมืองไทย ที่สนใจ
กับข่าวคราวความเป็นไปของโลกย่อมจะสนใจ
จับตามองข่าวผ่านดาวเทียมทางโทรทัศน์อยู่
เป็นประจำ เพราะความเจริญของโลกในด้านนี้
ได้ช่วยคนในยุคนี้ได้มากทีเดียว ในการทำให้
คนหูกวางตาไกล นั่งอยู่กับบ้านแท้ๆ ก็สามารถ
รู้เห็นเรื่องราวได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็ว

ในบรรดาข่าวคราวที่ปรากฏอยู่แก่หูแก่ตาในขณะนี้ ส่วน
มากก็มักจะเป็นข่าวร้ายๆ ชนิดที่มีการลอบทำลายหรือเผชิญ
หน้ายกพวกเข้าทำร้ายกันอย่างบ้าคลั่ง เสมือนโลกนี้มีโซโลกมนุษย

และสาเหตุที่ทำให้ผู้คนจับกลุ่ม รวมหัว ตั้งเป็นก๊กต่อสู้
กัน ทำลายล้างกันพินาศย่อยยับนั้น บางทีแทบจะไม่น่าเชื่อว่า
มันจะเป็นไปได้ เช่นเรื่องอันเนื่องมาจากศาสนาแท้ๆ ได้กลาย
เป็นมูลเหตุอันลึกซึ้งซึ่งทำให้คนแตกก๊กแยกเหล่า แล้วก็ต่อสู้ล้าง
ผลาญกันระหว่างก๊กระหว่างพวก ด้วยสำนึกที่ยึดมั่นว่าอยู่ในสัง
กัตนิยายที่ต่างกัน แต่มันก็เป็นเรื่องจริงที่กำลังเกิดขึ้นแทบทุก
วันในโลกมนุษยขณะนี้ ซึ่งเรื่องจริงอันนี้ จะเห็นได้ชัดในกรณี
ชาวไอร์แลนด์เหนือซึ่งโดยแท้ก็เป็นชนชาติเดียวกัน แต่ต่างนิกาย

กัน เขาฆ่ากัน ล้างผลาญกัน เสมือนหนึ่งว่า ต่างฝ่ายต่างเป็นศัตรูกันมาชั่วมกัปแสนกัลป์

การแตกแยกแฉกนิกายอันเป็นมูลเหตุให้ล้างผลาญกันนี้ มิได้หมายความว่า ถือศาสนาคนละศาสนา อันมีประวัติความเป็นมาที่เคยเป็นปรปักษ์กัน หามิได้ คนไอแลนด์ที่กำลังหน้ามืดและฆ่ากันเสมือนกำลังบ้าเลือดนี้ เป็นคนที่ถือศาสนาเดียวกัน คือ ศาสนาคริสต์ ซึ่งมีพระเจ้าองค์เดียวกัน และ พระศาสดาองค์เดียวกัน เมื่อพิจารณาด้วยดวงจิตที่มีแสงสว่างอยู่บ้างแล้ว จะเห็นภาวะที่น่าสลดใจอย่างชัดเจน

ในการที่ได้เห็นภาพข่าวอันน่าเศร้าสลดนี้ คนไทยเกือบทั้งหมดคงจะนึกคล้าย ๆ กันว่า เป็นเรื่องที่เกิดในที่ห่างไกล และโดยชนชาติที่ต่างผิวต่างพันธุ์กับเรา ซึ่งการนึกเช่นนี้ มีบทบาทในทำนองปฏิเสธอยู่ด้วยว่า ในหมู่คนไทยคงจะไม่เป็นเช่นนั้น

ช้าก่อน....ท่านที่เคารพ

การนึกเช่นนี้ ย่อมไม่พ้นที่จะตกอยู่ในฐานของคนประมาท เพราะคนเรานั้น จะแผกผิวต่างพันธุ์กันอย่างไรก็ตามที่ มนุษย์ทั้งหลายย่อมมีกิเลสอันครองใจอยู่เช่นเดียวกัน เหมือนกัน และโอกาสที่มนุษย์จะถูกกิเลสครอบงำและรุนเร่า ให้หน้ามืดได้เช่นเดียวกัน ย่อมมีอยู่เสมอ ข้อนี้เป็นข้อที่ไม่ควรลืม

ในเมืองไทย มีความจริงที่จำต้องยอมรับกันไว้เพื่อความไม่ประมาทว่า สถานการณ์แตกแยกอันเป็นชนวนสำคัญที่ทำให้

คนเกิดอาการหน้ามืดและทำลายล้างกันนั้น เคยมีมาแล้ว และ
ขณะนี้กำลังมีความพยายามที่จะทำให้เกิดขึ้นอีก

ขอให้เรามาพูดกันในเรื่องนี้ ด้วยจิตใจที่เคารพในสัจจะ
และหวังดีต่อบ้านเมืองเป็นส่วนรวมอย่างแท้จริง อย่าเอาตัวเอง
เข้ามาเกี่ยวข้อง

อันใดที่ปรากฏอยู่ในธาตุแท้ของความเป็นจริงและจิต
สำนึกอันถูกต้องว่า ผิด เราต้องยอมรับอย่างหน้าขึ้นว่าผิด และ
ด้วยกุศลสำนึกว่า จะไม่ยอมให้เกิดขึ้นอีก แม้กระทั่งว่า การอ้อม
แอ้ม ด้วยเกรงว่า จะเข้าตัว ก็จะต้องไม่มี ในกรณีที่มุ่งหวังอย่าง
แท้จริงในผลประโยชน์ของส่วนรวม และอะไรดี ก็ต้องสัตย์ซื่อ
ยอมรับว่า ดี

ในสังคมมณฑลไทย อันยึดถือในหลักดั้งเดิมของพระ
พุทธศาสนา ซึ่งเรียกกันว่า แนวทางฝ่ายเถรวาท นี้อรรดาพุทธ
ศาสนิกชนทั้งหลาย ที่มีใจสะอาด เบาบางอยู่ต่อการถือเราถือ
เขา ย่อมจะมีความสำนึกอันหนึ่งอยู่ในใจว่า ได้มีรอยปริรอยหมาง
อันเรื้อรังอยู่รอยหนึ่งแล้ว คือ ได้มีคณะสงฆ์แยกออกเป็น 2 นิภาย
ในตอนแรกที่แยกออกเป็นสองเสียงนั้น มีความชัดเจนและรุนแรง
พอทีเดียว ที่จะผ่าคนไทยชาวพุทธในแผ่นดินนี้ให้แยกออกเป็น
สองซีก โดยมีทิฐิมานะและความยึดมั่นของตนเองผสมโรง
เข้าไปเป็นปัจจัยแห่งความแตกแยก หากเกิดมีผลประโยชน์อัน
เป็นรูปร่างตัวตนเข้ามาผสมเข้าด้วย ก็จะไม่ต่างอะไรกันกับ ชาว
ไอร์แลนด์เหนือในขณะนี้

ปฐมเหตุแห่งการแตกออกเป็นสองเสี่ยงเช่นนี้ พิศราจะหัดดูแล้วด้วยจิตใจที่เฝ้าปรารถนาความมั่งหวังตั้งใจของท่าน ก็น่าจะเป็นเรื่องที่ต้องยกประโยชน์ถวายด้วยความเต็มใจ ไม่อาจที่จะตั้งความสำนักตำหนิได้แต่ประการใด เพราะความเป็นไปในขณะสงฆ์ไทยยุคนั้น กล่าวได้ว่า อยู่ในฐานะที่น่าระอิดระอาใจจริง ๆ จนกระทั่งมีการพยายามที่จะกลบเกลื่อนความระอิดระอาในใจของตนเองกันอยู่ว่า “ชั่วช่วงซี ดีช่วงสงฆ์” อันกลายเป็นถ้อยคำมรดกตกทอดมาจนกระทั่งทุกวันนี้ สถานการณ์มันเรียกร้องและบีบบังคับเหลือเกินให้มีการแก้ไขปรับปรุงอย่างขนานใหญ่ ผลที่สุดก็มีการแก้ไขด้วยวิธีปลีกตัวออกไปตั้งคณะใหม่ขึ้น โดยแสดงรูปลักษณะปรากฏชัด ด้วยการครองผ้าต่างออกไป

ขั้นต้นก็เป็นเรื่องภายในคณะสงฆ์ แต่ต่อมาก็แพร่ไปในหมู่ชาวบ้านด้วย และเกิดที่ท่าคล้ายกับว่า ชาวบ้านทั้งหลายก็เกิดมีสังกัดในนิกายสงฆ์ขึ้นด้วย

พฤติการณ์อันเป็นรอยร้าวในประวัติศาสตร์นี้ หากจะมองในแง่ของผลดี ก็ต้องยอมรับว่า มีผลดีอยู่มิใช่น้อย คือเป็นแรงกระตุ้นอันสำคัญให้เกิดความสำนึกในความไม่ถูกต้องสำหรับของเดิม และเกิดหนทางแก้ไขปรับปรุงให้กลับดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ก็ตกอยู่ในฐานะ ดาบสองคม ซึ่งคมทั้งสองนั้นมีฤทธิ์และพิษพอ ๆ กัน คือ ถ้าภาวะอันนั้นเป็นอยู่ในครรลองนั้นเรื้อรังต่อมาแล้ว สังคมพุทธศาสนิกชนไทยจะหนีไม่พ้นการแยกกัน

ชัดเจนเป็นสองเสียง และเมื่อถูกผสมโรงอย่างรุนแรงด้วยผล
ประโยชน์ที่เป็นตัวเป็นตนแล้ว ก็เป็นเรื่องที่น่ากลัวมาก

เรียกว่า ดี กับ เสีย ถูก กับ ผิด ก้ำกึ่งกัน ในธาตุแท้
แห่งพฤติกรรมอันนั้น

แต่เดชะบุญยิ่งนัก ที่บรรพบุรุษไทย มีความบริสุทธิ์
สะอาด และ ความฉลาดสุขุมจริง ๆ ในพฤติกรรมที่ท่านก่อกำ
และเกี่ยวข้อง คือ มีข้อยืนยันต่อมาว่า ท่านมองเห็นข้อผิดข้อเสีย
อยู่แล้วอย่างชัดเจนเหมือนกัน แต่มันเป็นข้อผิดข้อเสีย ที่จำต้อง
เสี่ยง เพื่อแสวงผลในข้อดีข้อถูก เพราะไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้
โดยที่ว่า เมื่อได้ผลในทางข้างถูกข้างดีแล้ว ท่านก็พยายามป้อง
กันและแก้ไขในข้อผิดข้อเสีย อย่างจริงจัง และเป็นผลสมประสงค์
โดยไม่ยึดมั่นด้วยทิวิมานะว่า พฤติกรรมนั้น ถูกต้องตลอดหัว
ตลอดท้าย

ความเป็นจริงในประวัติศาสตร์เรื่องนี้ถือว่า....

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังดำรง
พระราชอิสริยยศเป็น เจ้าฟ้ามงกุฎสมมติเทววงศ์ได้ทรงผนวช
เป็นภิกษุในปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในระยะนั้น การพระศาสนาอยู่ในฐานะเศร้าหมองยิ่งนัก ดังปรากฏ
หลักฐานว่า แม้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จะทรงมี
พระราชศรัทธาในพระศาสนาмаกล้านเพียงไร ก็ไม่วายที่จะต้อง
เข้าไปชำระสะสางความประพฤติอันไม่ชอบไม่ควรในวงการ

พระศาสนา เช่นที่มีบันทึกหลักฐานไว้ชัดเจนในพระราชพงศาวดาร
ว่า ในปี 2385 ได้มีการชำระพระสงฆ์ประพฤตินาจารเป็นการ
ใหญ่ขึ้นครั้งหนึ่ง ดังปรากฏข้อความในพระราชพงศาวดารว่า

“เมื่อ ณ เดือน 1 เดือน 2 เดือน 3 เกิดชำระความ
ที่ประพฤตินาจารมิกวร ได้ตัวชำระสึกเสียก็มาก
ประมาณ 500 เศษ ที่หนีไปก็มาก พระราชา
คณะเป็นปราชิกก็หลายรูป”

จากภาวะอันน่าระอิดระอาใจนี้ พระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในขณะนั้น จำต้องเสด็จในพระราชหลุทัย
แยกออกไปตั้งคณะเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก เพื่อแสวงความบริสุทธิ์
ถูกต้อง โดยเฉพาะในด้านพระวินัย ทั้งนี้ก็เนื่องจากพระองค์ไม่
อยู่ในฐานะที่จะแก้ไขอะไรได้มากไปกว่านี้ อันนี้คือมูลกรณี
ทำให้เกิดรอยแยกขึ้นในวงการคณะสงฆ์ไทย

แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีพฤติการณ์ที่ยืนยันได้ว่า พระองค์
ทรงตระหนักในผลร้ายอันอาจจะมีขึ้นอยู่เหมือนกันดังจะเห็นได้
ว่า เมื่อได้เสด็จขึ้นครองราชย์สืบต่อจากพระเชษฐา ทรงมีอำนาจ
เต็มที่ในอันที่จะจัดการบ้านเมืองแล้วก็ได้ทรงยึดมั่นแน่วแน่
ในคณะสงฆ์ที่ทรงตั้งขึ้นเท่านั้น แต่ได้ทรงทำนุบำรุงและแก้ไข
ปรับปรุงคณะสงฆ์ทั้งสองฝ่ายโดยเสมอภาคกัน ฝ่ายใดประพฤ
ติแพกผิด พระองค์ก็จัดการไปตามการณ์อันควร ฝ่ายใดประพฤ
ติชอบด้วยธรรมวินัย และเป็นกำลังความเจริญของพระศาสนา
ก็ทรงยกย่อง เชิดชูด้วยสักการะสมมานะโดยควรแก่การ มิได้

เลือกเขาเลือกเรา เรื่องนี้ ปรากฏชัดอยู่ในพระราชจรรยาวัตร
ในพระราชประวัติ อันเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป และในระเบียบบท
กฎหมายอันระบุถึงพระบรมราชาบายซึ่งประกาศขึ้นไว้เป็นหลัก
แผ่นดินในรัชสมัยของพระองค์และในกาลต่อมา

ยกตัวอย่างพระราชจรรยาวัตรเช่น ทรงมีความสนิทยศ
คุ้นเคยเป็นพิเศษกับ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) แห่งวัดระฆัง
โฆสิตาราม ซึ่งเป็นพระมหาเถระฝ่ายมหานิกาย ทรงอุปถัมภ์
บำรุง และอาราธนาให้เข้าถวายพระธรรมเทศนาอยู่เนือง ๆ อัน
เป็นเครื่องแสดงว่า ทรงมีความเลื่อมใส ทั้งในส่วนศิลาจารวัตร
และคุณวุฒิปรีชาในคำสอนของพระพุทธศาสนา

สำหรับในด้านระเบียบบทกฎหมายที่ทรงประกาศไว้
เป็นหลักพระบรมราชาบายของบ้านเมืองนั้น ก็แสดงให้เห็นอย่าง
ชัดเจนถึงความสม่ำเสมอกันอันมีอยู่ในพระราชศรัทธา ซ้ำตัว
อย่างเช่นประกาศฉบับหนึ่ง ซึ่งมีพระบรมราชโองการให้ประกาศ
ไว้เมื่อปี พ.ศ. 2402 เป็นต้น

ประกาศฉบับนี้ ว่าด้วยเรื่อง ทรงทำนุบำรุงพระพุทธ
ศาสนา มีข้อความที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ดังนี้

“พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอภัย
สุทธิสมมติเทพวงศ์ วงศาธิศวรกระษัตริย์
วรจัตติยราชินิกโรดม จาตุรันตบรมมหาจักร
พรรดิราชสังกาศ บรมธรรมมิกมหาราชาธิ-

ราช บรมนาถบพิตร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระราชดำริตริตrongในการจะทำนุบำรุง
พระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองไปในกาลภายหน้า
จึงมีพระบรมราชโองการมานพระบัณฑูร
สุรสิงหนาท ให้ประกาศแก่พระสงฆ์ ราช
คณะ ฐานานุกรม เปரியุ เจ้าอธิการ ฝ่าย
คามวาสี อรัญวาสี ทั้งในกรุนอกกรุน ผู้สำเร็จ
ราชการเมืองแลกรมการในหัวเมือง เอก
โท ตรี จัตวา ปักข์ได้ฝ่ายเหนือให้ทราบทั่ว
กันว่า การในพระศาสนาถือพระภิกษุสงฆ์
ในพระวินัยสิกขาบท รักษาจตุปาริสุทธิศีล
แลจำเรณูสมณะวิปัสสนา ทำสังฆกรรมมี
อุโบสถกรรมเป็นต้น แลการที่ปฏิบัติตาม
โบราณคดีทั้งนี้ พระสงฆ์บางพวกก็ประพฤติ
ตามโบราณคดีท่านผู้เป็นครูอุปัชฌายาจารย์
แต่ก่อนสั่งสอนให้ศึกษาสืบ ๆ มา พระสงฆ์
บางพวกได้เห็นพระบาลีในคัมภีร์พระวินัย
ได้ดำริตริตrongเห็นต้องแท้แนในใจ แล้ว
ปฏิบัติไปตามตนเห็น ด้วยสำคัญว่าอย่างนั้น
เป็นการฝืนอย่างโบราณดั้งเดิม และการนั้น
ผู้ซึ่งไม่ได้รู้ด้วยเห็นด้วย ก็เรียกว่าเป็นการ
อุตรัจฉิน แลในที่ถูกเที่ยงแท้ในพระบาลีคัมภีร์

พระวินัยสิกขาบทนั้น จะให้ท่านทั้งหลาย
ทั้งปวงรู้เห็น แลเชื่อต้องกันพร้อมเหมือน
กันนั้น ก็เป็นอันยาก พระสงฆ์สองพวกนี้
จะประพฤติปฏิบัติแปลกต่างกันบ้างในอภิ-
สมาจาริกวัตร เป็นต้นว่า พินทุทธิฐาน
บริโภคนุ่งห่มสบงจีวรอย่างมอญอย่างไทย
อย่างไร ในหลวงก็ไม่ต้องห้าม ตามแต่ใจ
พระสงฆ์จะปฏิบัติ เพราะเป็นการประพฤติ
ดีไม่เป็นการทุจริต ไม่ติดไปด้วยการบาป
หยาบช้า ไม่เกี่ยวข้องการแผ่นดิน แต่อย่า
ให้พระสงฆ์ราชาคณะ ฐานานุกรม เปரியุ
เจ้าอธิการ อนุจรแลฆราวาสที่มียศบรรดา
ศักดิ์ ที่ไม่มียศบรรดาศักดิ์ ผู้สำเร็จราชการ
เมือง แลกรรมการที่นับถือพระสงฆ์ ซึ่งเป็น
ครูอาจารย์แลพวกของตัว ข่มขู่ปรับโทษว่า
เป็นผิดลงทัณฑ์กรรม แลติเตียนนินทาว่า
กล่าวเสียดสี กระทบกระทั้งแก่พระสงฆ์
พวกอื่นที่ปฏิบัติแปลกต่างกันบ้างเล็กน้อย
ดังนี้ ไม่เป็นประโยชน์สิ่งใดสิ่งหนึ่งเลย ถ้า
แลประชุมกันมากเป็นการใหญ่ฝ่ายสมณะ
หรือฆราวาส เป็นการแปลกประหลาด ณ
หัวเมืองใด ก็ให้ผู้สำเร็จราชการเมือง และ

กรมการเมืองนั้นบอกมาให้นำขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาให้ทรงทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท จะได้ทรงพระราชดำริตรองว่าจะเกี่ยวข้องในการแผ่นดินบ้างหรือไม่เกี่ยวข้องในการแผ่นดิน จะเป็นความดีหรือร้ายประการใด จะได้โปรดเกล้าฯ ให้ชำระ ที่ไม่ควรจะชำระก็จะไม่ให้ชำระ ด้วยทรงรังเกียจว่าจะเหมือนเรื่องความผู้วิเศษเกิดขึ้นที่เมืองปัจจันตคีรีเขต (เกาะกง) ผู้วิเศษคนนี้คิดทำการโกหกกล่อวงกรมการและราษฎรที่ไม่มีปัญญาให้ลุ่มหลงเลื่อมใสแล้วตั้งช่องประชุมชายหญิงชาวเมืองนั้นชักชวนหญิงให้ถวายเมถุนธรรมแก้ตัว ทำเล่ห์กลให้เกี่ยวข้องในการแผ่นดิน จึงทรงรังเกียจในพระราชหฤทัยดังนี้ ถ้าประชุมกันเป็นการใหญ่ฝ่ายสมณะหรือฆราวาสในหัวเมืองใด ก็ให้ผู้สำเร็จราชการเมือง และกรมการบอกมาให้นำขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาให้ทรงทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทดังกล่าวแล้วนั้น.....”

ส่วนหนึ่งแห่งประกาศเท่าที่ได้ยกมาชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนนี้ มีข้ออันควรสังเกตเป็นการสำคัญอยู่หลายข้อดังนี้

ข้อหนึ่ง เป็นการประกาศอย่างชัดเจนว่า ข้อที่พระสงฆ์ 2 ฝ่ายยึดถือผิดแผกกันในส่วนเกี่ยวกับธรรมเนียมบางอย่าง โดยฝ่ายหนึ่งถือตามคติโบราณที่อุปมาอาจารย์สั่งสอนสืบต่อกันมา อีกฝ่ายหนึ่งพยายามจะให้เป็นไปในรูปแบบที่ตนมองเห็นชัดในพระคัมภีร์วินัยนั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประกาศไม่ให้อือเป็นสำคัญ โดยพระองค์เองก็ทรงวางพระราชหฤทัยไว้เช่นนั้น ความผิดแผกอันสำคัญและชัดเจนในเรื่องนี้ก็คือ ลักษณะของการครองผ้า คือ การห่มแบบมหานิกาย ซึ่งมีลูกบวบม้วนแน่นอยู่แนบข้างและเรียก ห่มดอง และการห่มหลวมๆ แบบคณะธรรมยุติ ที่เรียกว่า ห่มคลุมนั้น ปรากฏมาแล้วว่าได้กลายเป็นรอยแตกแยกอันสำคัญ เพราะเป็นภาพสะท้อนที่เห็นชัด ว่าพระรูปไหนเป็นมหานิกาย รูปไหนเป็นธรรมยุติกนิกาย เชื่อได้ว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงมีพระราชหฤทัยตระหนักและทรงทราบเป็นอย่างดี ถึงรอยอันตรายสร้างความแตกแยกนี้ จึงทรงประกาศไว้เป็นคำขาดตัดบทว่าไม่ทรงถือเป็นสำคัญ โดยทรงให้เหตุผลไว้ด้วยว่า ไม่ใช่เรื่องที่เป็นความประพฤติชั่วร้ายเป็นบาปหยาบช้า เป็นเพียงจารีตที่เห็นแตกต่างกันเท่านั้น

ประเด็นที่ทรงประกาศตัดบทนี้ นับว่ามีความสำคัญมาก สำหรับการประสานรอยร้าว ไม่ให้แยกห่างจากกันจนเกินกำลังที่จะประสานได้ และเป็นผลให้มีการแก้ไขด้วยการประสานให้สนิทยิ่งขึ้นในระยะต่อมา

ข้อหนึ่ง มีบทบาทในทางกำจัดสิทธิ์ตั้งกีดตั้งเหล่า โดยถือเอาวิทยาศาสตร์เป็นสาเหตุ คือ ได้ทรงประกาศไว้ชัดว่า ไม่ให้ทั้งชาวดัตช์ และ ชาวบ้าน เข้าสมทบกับฝ่ายหนึ่งแล้วตั้งข้อรังเกียจอีกฝ่ายหนึ่ง โดยบอกไว้ชัดเจนว่า “ไม่เป็นประโยชน์สิ่งใดสิ่งหนึ่งเลย” อันแสดงว่า ในพระหฤทัยของพระองค์ก็เป็นเช่นนั้น คือไม่ทรงเห็นประโยชน์อะไรที่จะเข้ากับฝ่ายหนึ่ง แล้วตั้งข้อรังเกียจอีกฝ่ายหนึ่ง ยิ่งกว่าที่จะไม่ทรงเห็นประโยชน์แล้วลี้กเข้าไปในพระราชปรีชาญาณอันลึกซึ้งกว้างไกล และเต็มไปด้วยความรับผิดชอบในความร่มเย็นเป็นสุขของบ้านเมือง ในวิสัยแห่งพระมหากษัตริย์ผู้เป็นธงชัยของแผ่นดินโดยเฉพาะ พระองค์น่าจะทรงตระหนักเป็นอย่างดีในมหาภัยของการแตกแยกภายในชาติ โดยมีเส้นแบ่งเขตนิกายเป็นแนวป็นแดน เพราะเส้นแบ่งเขตนี้มีรากลึกซึ้งแน่นอยู่ในทิวามานะในใจตน ยิ่งนานวันไป ไม่ด่วนแก้ไขตัดหนทางเสียก่อนแล้ว ก็ยิ่งจะลึกซึ้งและแหลมคมยิ่งขึ้น ซึ่งความจริงเรื่องนี้ คนทุกวันนี้จะเห็นชัดที่สุดโดยอาศัยเหตุการณ์ในไอร์แลนด์เหนือนี้แหละ เป็นข้อพิจารณา เพราะภาวะของความแตกแยกนี้ มีต้นเค้าเป็นอันเดียวกันโดยแท้แต่ของไทยเรา พระมหากษัตริย์ทางแก้ไขไว้เสียแต่เริ่มแรกจนเป็นผลสำเร็จแล้ว เหตุร้ายรุนแรงจึงไม่มีโอกาสจะเกิดขึ้นได้

อาจจะมีข้อสงสัยว่า เพียงประกาศห้ามปรามไว้เท่านั้น จะมีผลศักดิ์สิทธิ์ถึงเพียงนี้ทีเดียวหรือ ?

แต่ข้อสงสัยข้อนี้ ย่อมจะหมดไปเมื่อเข้าใจในรูปแบบ
การปกครองบ้านเมืองของไทยเราในยุคเก่านั้นดีพอ คือ คตินิยม
ทุกอย่างในบ้านเมือง พระมหากษัตริย์เป็นผู้นำทั้งสิ้น เป็นผู้นำ
เฉพาะพระองค์เดียวและศักดิ์สิทธิ์ ทุกดวงตาและทุกดวงใจ
ของคนในบ้านเมือง จะจดจ้องอยู่ที่พระมหากษัตริย์ทั้งสิ้น เมื่อ
ทรงมีพระราชนิยมอย่างใด แม้จะไม่ประกาศอย่างชัดเจน คน
ทั้งบ้านทั้งเมืองก็จะคล้อยตาม จะมีที่แหกคอกนอกรอยออกไป
บ้าง ก็เป็นแต่ส่วนเล็กน้อย ฉะนั้น เมื่อออกพระโอษฐ์ประกาศ
ออกไปอย่างชัดเจนเช่นนี้แล้ว จึงไม่มีปัญหาอะไรที่คนในบ้าน
เมืองจะไม่เชื่อถือและดำเนินตาม ตรงกันข้าม ถ้าพระองค์ไม่
ประกาศ แต่ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างโดยสนับสนุนฝ่ายใดฝ่าย
หนึ่งให้เป็นที่ประจักษ์แล้ว ร่องรอยความแตกแยกจะล้าลึกเข้า
ทุกที จนเกิดเป็นอันตรายใหญ่หลวงอย่างแน่นอนในภายหลัง

เพราะฉะนั้น จึงสรุปได้จากหลักฐานในประวัติศาสตร์
นี้ว่า ร่องรอยแห่งความแตกแยกเกี่ยวกับนิกายพระพุทธศาสนา
ฝ่ายเถรวาทในประเทศไทยนี้ แม้ว่า จะเป็นร่องรอยที่พระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะทรงก่อกำขึ้นไว้ ด้วยความจำเป็น
ตามเหตุผลของพระองค์ แต่พระองค์เองก็ทรงตระหนักเป็น
อย่างยิ่งในพิษภัยอันจะพึงมีขึ้น และพระองค์เองก็ได้ทรงแก้ไข
ไว้แล้วในขั้นที่เรียกได้ว่าเป็นผลสำเร็จ

ด้วยเหตุนี้ หากใครบังอาจอ้างเอากรณีนี้เป็นแบบอย่าง และ
ก่อเรื่องให้เกิดร่องรอยของความแตกแยกขึ้นอีกไม่ว่าจะในยุคนี้ หรือ

ยุคหน้า เขาผู้นั้นจะเป็นอื่นไปไม่ได้ นอกจาก คนทุจริตที่ประสงค์
ร้ายต่อบ้านเมืองอย่างแน่นนอน เพราะการอ้างแบบอย่างที่ไม่ควรอ้าง
และปลุกเฉพาะแบบอย่างในส่วนร้ายอันสอดคล้องกับความประสงค์
ร้ายของตนเช่นนี้ ก็มีแต่เงที่เงจะขยับถึงเจตนาทุจริตสถานเดียว ค้วย
ว่า ถึงอย่างไร น้ำหน้าของคนเช่นนี้ ไม่มีทางอันใดเลยที่จะสามารถ
แก้ไขส่วนร้ายให้พ้นร้ายและกลายเป็นภาวะที่คงเหลือแต่ส่วนดีได้

ขอยืนยันสำหรับไว้ในที่นี้ว่า ในวงการพระพุทธศาสนา
ฝ่ายเถรวาทในประเทศไทยนี้ ใครจะก่อตั้งนิกายใหม่ขึ้นมาอีก
มิได้ ไม่ว่าจะอ้างแบบอย่างอันใดก็ตามที เพราะขัดต่อเจตนารมณ์
แห่งความปรองดองของชนในชาติเป็นอย่างยิ่ง

ข้อหนึ่ง ซึ่งระบุชัดอยู่ในประกาศนี้ คือ จุดอันตรายร้าย
แรงในทางพระศาสนาอันมีพระบรมราชาบายที่จะต้องมีการสอด
ส่องอย่างใกล้ชิด และรีบกำจัดเสียทันที ในทำนองตัดไฟแต่
หัวลม คือลัทธิวิปริต ที่อาศัยรูปเค้าในทางพระศาสนาก่อตั้งขึ้น
โดยมีเจตนาที่จะรวบรวมผู้คนขึ้นเป็นกลุ่มก้อน อันอาจจะมีผล
ร้ายต่อบ้านเมืองในภายหลัง โดยทรงยกตัวอย่างเช่นผู้วิเศษที่
เกิดขึ้นที่เมืองปัจจันตคิรีเขต คือ เกาะกง เป็นตัวอย่าง ผู้วิเศษ
ที่วานี้ก็คือผู้ที่ซ่อนร่างอยู่ในเครื่องนุ่งห่มของสงฆ์ แต่แสดงอิทธิ
ฤทธิ์ได้แปลก ๆ ทำให้คนเกิดความตื่นเต้นและเข้าไปเลื่อมใส
นับถือ ดังที่ปรากฏอยู่เสมอๆ แม้ในขณะนี้ ความวิปริตของผู้
วิเศษที่เกาะกงนั้นถึงขนาดเทศนาชักชวนให้สตรีถวายเมถุนธรรม
แก่ตน ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ มิใช่พฤติกรรมที่มีแต่ในอดีต แม้

ในปัจจุบัน ก็มีอยู่เสมอ ๆ และเป็นกิจจะลักษณะยิ่งกว่าเสียด้วย
คือมีสตรีเข้าไปปะปนอยู่ในสำนักในรูปของนักบวช นุ่งห่มคล้าย
คลึงกัน อันเป็นลักษณะที่ล่อแหลมยิ่งต่อการประพฤติดนิน
พระพุทธรูปบัญญัติเกี่ยวกับเมถุนธรรม

ขออย่าว่า ลัทธิวิปริตนอกกรีตนอกกรอย เป็นพิษเป็นภัยที่
ส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับพระศาสนาได้กำหนดไว้เป็นหลักมานาน
แล้ว ว่าจะต้องรับกำจัดเสียทันที ในลักษณะตัดไฟแต่หัวลม ไม่
ปล่อยไว้ให้ปูกกล้าขาแข็งจนยากแก่การจับไล่กวาดล้าง จึงขอให้
ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบความสำนึกของตัวเองให้ตื่นตัวเสียแต่บัดนี้ มิ
ฉะนั้นแล้วจะเสียคน เพราะละเลยต่อหน้าที่จนบ้านเมืองวุ่นวาย
และเกิดภัยอันตรายร้ายแรง

ยังมีข้อยืนยันในเอกสารประวัติศาสตร์อีกแห่งหนึ่งซึ่ง
แสดงว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีน้ำพระทัย
เที่ยงตรงและบริสุทธิ์สะอาดในการพระศาสนา เกี่ยวกับสงฆ์
2 ฝ่ายนี้ยิ่งนัก เอกสารนี้ คือตำนานคณะสงฆ์ พระนิพนธ์ของ
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรง
เล่าถึงตำนานการคณะสงฆ์ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งว่า

“ครั้นถึงรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริเห็น
ว่า กรมหมื่นนุชิตชิโนรส (มหานิกาย วัด
โพธิ์) เป็นพระเจ้าบรมวงศ์เธอผู้ใหญ่ทรง

คุณธรรมยิ่งกว่าสังฆนายกอื่น ๆ จึงโปรดให้ตั้งพระราชพิธีมหาสมณตมาภิเษก สถาปนาพระเกียรติยศกรมหมื่นนุชิตชิโนรสขึ้นเป็น กรมสมเด็จพระปรमानุชิตชิโนรส เป็นประธานแห่งสงฆ์บริษัททั่วราชอาณาจักร ทรงตั้งพระพิมลธรรม (อู่) ขึ้นเป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ อนุโลมตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่เป็นเพียงเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายเหนือมิได้เป็นสมเด็จพระสังฆราช นอกจากนี้ ทรงตั้ง พระธรรมอูคม (เซ่ง) วัดอรุณราชวราราม เป็นสมเด็จพระวันรัตน์ เจ้าคณะใหญ่ฝ่ายใต้องค์ 1 พระพุทธานจารย์ (สน) วัดสระเกศ เป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์ เจ้าคณะใหญ่อรัญวาสี องค์ 1 ยกพระพุทโธษาจารย์ (ฉิม) วัดโมลีโลก ขึ้นเป็น สมเด็จพระพุทโธษาจารย์ ที่เจ้าคณะกลาง มาอยู่ วัดมหาธาตุ องค์ 1 ต่อมาทรงสถาปนาพระเกียรติยศ พระองค์เจ้าฤกษ์ขึ้นเป็นกรมหมื่นบวรรั้งษ์สุริยพันธุ์ ตำแหน่ง อนุนายก รองแต่กรมสมเด็จพระปรमानุชิตฯ ลงมาอีกพระองค์ 1 ตำแหน่งพระราชาคณะที่ได้ยก

ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะ ในคราวนี้ จึง
ได้เป็นสมเด็จพระราชาคณะต่อ ๆ มา

ที่ว่า สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม)
เป็นเจ้าคณะกลางนั้น เพราะปรากฏในจด-
หมายเหตุอาลักษณ์ เมื่อครั้งตั้งสมเด็จพระ
ราชาคณะคราวนั้น ซึ่งเลียงไม่ได้ แต่ตาม
ความที่ได้ทราบ การบังคับบัญชาว่ากล่าว
คณะกลาง เห็นจะอยู่ในแต่ที่วัดพระเชตุพน
แม้เมื่อกรมสมเด็จพระปรมาณูชิตฯ สิ้นพระ
ชนม์แล้ว คณะกลางก็ยังขึ้นในพระอัฐิกรม
สมเด็จพระปรมาณูชิตฯ มีฐานานุกรมพระ
อัฐิบังคับบัญชาว่ากล่าวตลอดมาจนรัชกาล
ที่ 5 ส่วนคณะธรรมยุติกานั้นแม้ได้โปรด
ให้กรมสมเด็จพระปวเรศวริยาลงกรณ์เป็น
ใหญ่มาแต่แรก ก็ยังคงขึ้นอยู่ในคณะกลาง
ไม่ได้แยกออกเป็นคณะ 1 ต่างหากตลอด
รัชกาลที่ 4”

หลักฐานพยานในเอกสารประวัติศาสตร์นี้ ชี้ให้เห็นว่า
คณะสงฆ์ทั้งสองฝ่ายนี้ มิได้แยกจากกันในส่วนที่เกี่ยวกับการ
ปกครองตั้งแต่ต้นนั้นเลยทีเดียว และสิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างเด่น
ชัดที่สุดคือ น้ำพระทัยอันบริสุทธิ์ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว ทรงมีต่อคณะสงฆ์ ทรงแสดงพระราชประสงค์ที่จะ
ให้ทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นไปโดยชอบโดยควรโดยตลอด มิได้มีพระ-
ราชประสงค์แม้แต่น้อย ที่จะแยกคณะสงฆ์ที่พระองค์ทรงก่อตั้ง
ขึ้นเองให้เหินหาคณะสงฆ์ส่วนใหญ่ หรือเป็นเอกเทศแต่อย่างใด

เพราะฉะนั้น จึงไม่มีใครในแผ่นดินนี้จะสามารถถือสิทธิ์
อ้างเอาแบบอย่างของพระองค์ไปใช้ เพื่อแยกตัวออกไปตั้งคณะ
เป็นเอกเทศ ไม่ขึ้นต่อระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ได้ หาก
บังอาจทำเช่นนั้น ย่อมไม่พ้นการรับผิดชอบตามกระบิลเมือง และ
ขุมมรดกเพราะการกล่าวต่ออย่างร้ายแรง ต่อบรรพบุรุษ ผู้ทรงแต่
พระคุณ

อยู่ ที่ไหน อยู่ได้ ให้เขารัก
ดี ประจักษ์ดีช่วย อำนวยผล

กิน อะไร? ให้รู้จัก สิ้นกังวล
ดี เป็นผล คลสันอง ต้องใจ-เฮฮา

รอยร้าวที่ถูกกลับไปเรียบรื้อแล้ว

ตามประวัติศาสตร์อันสามารถพิสูจน์ได้ ด้วยหลักฐานอย่างชัดเจนในระยะต่อมา ปรากฏว่า พระมหากษัตริย์ได้ทรงใส่พระราชหฤทัยใน อันที่จะผนึกคณะสงฆ์ทั้งสองฝ่ายนี้ ให้แนบแน่น กันยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของรัฐประศาสนนโยบาย และ ชีวิตจิตใจ ซึ่งข้อเท็จจริงในเรื่องนี้สามารถศึกษา ได้ในพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการคณะสงฆ์ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว

ประการแรกที่ควรศึกษาเป็นอย่างยิ่ง คือ “กฎหมายการ ปกครองคณะสงฆ์” อันเป็นหลักสำคัญที่มั่นคงถาวรและเป็น กิจจะลักษณะแน่นอน สำหรับการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ คณะสงฆ์ไทย โดยมีหลักยึดเหนี่ยวอย่างชัดเจนมั่นคง

กฎหมายฉบับนี้ อยู่ในรูปร่างที่เป็นพระราชบัญญัติ เหมือน กับพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่จัดว่าถูกต้องครบถ้วนตามแบบสมัย ปัจจุบัน อย่างไม่ผิดเพี้ยน จนกล่าวได้ว่า โครงสร้างรูปร่างของ พระราชบัญญัติปัจจุบันนี้ ก็เลียนแบบจากที่ท่านทำกันไว้ในสมัย รัชกาลที่ 5 นั้นเอง ข้อนี้เป็นข้อที่น่าสังเกตอันควรแก่การภูมิใจ เป็นอย่างยิ่ง ว่านิติบัญญัติของเมืองไทยเจริญมาแล้วตั้งแต่สมัย โนน

พระราชบัญญัติฉบับนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะ
ปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.121” (พ.ศ.2445) มีสาระสำคัญคือ การ
จัดระเบียบเค้าโครงการปกครองคณะสงฆ์ โดยอนุโลมเค้าโครง
การปกครองทางฝ่ายอาณาจักร คือ มีคณะปกครองส่วนกลาง
เรียกว่า “เถระสมาคม” ประกอบด้วยพระมหาเถระ 8 รูป คือ
สมเด็จพระราชาคณะ 4 รูป ในตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่คณะเหนือ
คณะใต้ คณะธรรมยุติก และ คณะกลาง และ พระราชาคณะ
ชั้นหิรัญบัตร 4 รูป ในตำแหน่งเจ้าคณะรอง และมีเจ้าคณะที่
ทำหน้าที่ปกครองลดหลั่นลงไป ตั้งแต่เจ้าคณะมณฑล เจ้าคณะ
จังหวัด จนกระทั่งเจ้าคณะหมวด เจ้าอาวาส

เค้าโครงการปกครองตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนด
ไว้ จะเห็นว่า คณะสงฆ์ 2 ฝ่ายได้รวมกันทางการปกครองอย่าง
เป็นหลักฐานมั่นคง ไม่มีใครมีสิทธิ์ที่จะแยกตัวกระเด็นออกไป
อยู่นอกวงได้

และต่อมาก็ได้มีพระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์เกิด
ขึ้นอีก 2 ฉบับ ในลักษณะตราขึ้นใหม่และยกเลิกของเก่า คือ
“พระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ.2484” เป็นการแก้ไข
โครงสร้างของคณะสงฆ์ใหม่ โดยเอาเข้าหาการปกครองบ้านเมือง
ในระบอบประชาธิปไตย คือ มีสังฆสภา สังฆมนตรี และต่อมา
เมื่อ พ.ศ.2505 ก็ได้ตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ขึ้นใหม่อีกฉบับ
หนึ่ง ยกเลิกของเดิม โดยเปลี่ยนเค้าโครงคณะสงฆ์กลับไปอยู่

ในรูปเดิม คือ มี “มหาเถรสมาคม” เป็นองค์กรกลางในการปกครอง แต่กฎหมายทุกฉบับ ไม่มีฉบับใดตราขึ้นมาเพื่อจะให้คณะสงฆ์แยกออกจากกันเลย

ฉะนั้น คณะสงฆ์ที่แยกตัวออกไป ไม่ยอมขึ้นกับการปกครองของคณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ย่อมจะมีฐานะเป็นอย่างอื่นไม่ได้ นอกจากคณะสงฆ์นอกกฎหมาย ถ้าจะเรียกอย่างไม่เกรงใจก็เรียกได้ว่า “คณะสงฆ์เถื่อน”

นอกจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะตราพระราชบัญญัติ เพื่อสร้างอำนาจรัฐอันศักดิ์สิทธิ์ขึ้นใช้เป็นหลักในการปกครองคณะสงฆ์อย่างนั้นแล้ว พระองค์ยังได้ทรงดำเนินพระบรมราโชบายอันละเอียดลึกซึ้งในอันที่จะให้คณะสงฆ์ทั้งสองฝ่ายแนบเนื่องกันอย่างแน่นหนาอีกด้วย เท่าที่ปรากฏชัดเจนและมีผลมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ก็มีดังนี้

การศึกษาของคณะสงฆ์ไทย ได้มีการปรับปรุงและขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง โดยมีสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นกำลังสำคัญยิ่ง โดยการศึกษาที่ได้ปรับปรุงใหม่นี้ มิได้จำกัดเฉพาะคณะสงฆ์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากแต่มุ่งจะให้เกิดผลแก่ทุกฝ่าย และแพร่่ออกมาถึงชาวบ้านด้วย ผลงานที่ปรากฏอยู่ในทุกวันนี้ คือ หลักสูตรนักธรรม และธรรมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างง่าย ๆ สำหรับผู้มีเวลาไม่มากนัก จากตำรา ที่สมเด็จพระเจ้าได้ทรงพยายามรวบรวม

หลักคำสอนสำคัญ ๆ จากพระไตรปิฎกเป็นภาษาไทย ตำราสำคัญ
ที่ยังใช้อยู่ทุกวันนี้ คือ หนังสือนวโกวาท

ในการเรียบเรียงตำราเล่มนี้ สมเด็จพระทองสำเร็จแล้ว
ก็นำขึ้นถวายให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง
ทอดพระเนตร และขอพระราชทานคำวิจารณ์ มีหลักฐาน
ปรากฏชัดว่าทรงสนพระทัย และพระราชทานคำวิจารณ์อย่าง
รอบคอบ ในลักษณะที่ทรงถือว่าเป็นพระราชภาระอันสำคัญ
ของพระองค์ ดังมีสำเนาพระราชหัตถเลขาปรากฏชัดดังนี้

พระที่นั่งบรมมหาราชวัง

ที่ 3/268

วันที่ 23 กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก 118
กราบทูล กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส ทรงทราบ

ด้วยนวโกวาทที่ประทานมา วันแรกได้อ่าน
หมดเพียงวินัย แล้วไม่มีเวลาอ่านอีกจนวันนี้ เมื่อ
ออฟฟิศทั้งปวงเขาหยุดงานมาได้ 2 วัน หนังสือ
ในนี้จึงหมด

เห็นว่า ตามทางที่ได้เรียบเรียงไว้เดี๋ยวนี้ ย่อ
นักก็จริง แต่เป็นหัวข้อสำหรับที่จะจำ แลอาจารย์
จะสอนได้แม่นยำดี จะเป็นของให้ประโยชน์ไม่แต่
พระบวชใหม่ แต่เป็นเครื่องตักเตือนใจ แลลืมก็
ค็นง่ายของผู้ที่เคยฟังมาแล้ว สักเกตดูในเวลา

อ่านเมื่อถึงหมวดใด ๆ ความรุดกก็เล่นได้ตลอด
ทุกครั้ง เป็นเครื่องช่วยความจำ แต่ว่าส่วนตัวหม่อม
ฉันเอง รู้สึกว่า ขาดยกศัพท์จำยากกว่ายกศัพท์ มิใช่
จะให้ยกศัพท์และทั่วไป คือ ยกตัวอย่างเช่น อก-
ตัญญู เป็นต้น แต่ที่เป็นนี้ก็รู้สึกว่า เห็นจะเป็น
ด้วยทั่วไปเรียนบุกปามาเสียก่อน เมื่อออกหุ่่งไม่
เห็นต้นไม้ ก็ดูเปล่าเปลี่ยวไป ถ้าเริ่มเรียนเดินหุ่่ง
ทีเดียว จำในภาษาไทยเห็นจะง่ายกว่าดอกกระมัง
ลงลักษณะถ้าจะท่องจำอันใด ตัวขอมจำง่ายกว่า
ตัวหนังสือไทย เป็นอย่างเขนโรชน์เก่าเสียแล้ว แต่
ยอมว่า วัตถุอื่น ๆ ในมหานิกายที่อยากจะสอนได้
ด้วยนั้น จะไม่เป็นการง่าย ผู้ที่รู้และสอนได้คง
จะมี แต่มักจะอยู่ในจำพวกเกียจคร้าน ในพวกที่
ถ้าหากว่าจะขยัน ก็น่ากลัวจะเหมือนออกหุ่่ง เห็น
แต่ฟ้าครอบดิน ไปไหนไม่มีใครรอด

ขลุ่่งสรเรณูว่า การที่แต่งหนังสือเช่นนั้น
เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง แลทางที่จัดให้พระบวชใหม่
เล่าเรียน ซึ่งได้จัดแล้ว เป็นการมีคุณแก่คนที่ไป
บวชยิ่งนัก

กรรมิกวรแล้วแต่จะโปรด

สยามินทร์

นี่คือหลักฐานในประวัติศาสตร์ที่ไม่มีใครจะลบได้ เป็นหลักฐานอันแสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะสร้างความสนิทสนมกลมกลืนกันด้วยการศึกษา คือ ให้พระสงฆ์สามเณรทุกฝ่ายได้เรียนด้วยกัน ด้วยความรู้เสมอกัน สอบด้วยกัน มีวุฒิเสมอกัน ความรู้สึกเสมอกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในความรู้สึกก็เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานของความสมัครสมานปรองดองทั่วไป และก็ปรากฏผลเช่นนั้นในระยะเวลาต่อมา แม้การศึกษาในระดับสูงก็เช่นเดียวกัน เรียนด้วยกัน สอบด้วยกัน ใช้ตำราอย่างเดียวกัน และได้รับวุฒิสม่ำเสมอ ข้องรังเกียจเดียวจั้นใด ๆ ก็สิ้นสูญไปในเรื่องเกี่ยวกับความรู้

นอกจากนี้ยังได้ทรงดำเนินพระบรมราโชบายอันลึกซึ้งเพื่อลบรอยแห่งความผิดแผกกันระหว่างนิกายทั้งสองได้ด้วย คือ ทรงพยายามจนคณะมหานิกายส่วนหนึ่งเปลี่ยนการครองผ้ามาเป็นแบบเดียวกันกับคณะธรรมยุติกฯ ได้แก่คณะมหานิกายสายวัดมหาธาตุ ทั้งนี้มิใช่ด้วยวิธีบีบบังคับ แต่เป็นเรื่องของความเคารพนับถือกันเป็นส่วนภายในอย่างลึกซึ้ง คือ เกิดการสนิทสนมกันขึ้นระหว่างพระมหาเถระสำคัญของวัดมหาธาตุ กับ สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ และวัดเบญจมบพิตรที่ย้ายไปจากวัดมหาธาตุก็ดำเนินตาม จนพระมหาเถระสำคัญ ๆ ในเวลาต่อมาของวัดมหาธาตุกับวัดเบญจมบพิตร ได้เป็นศิษย์ที่ใกล้ชิดของสมเด็จพระมหาสมณเจ้าอยู่หลายรูป จนกลายเป็นเชื้อเป็นสายตลอดมา

ผลอันนี้ทำให้การผิตแผกแยกนิกายกันด้วยลักษณะของ
การครองผ้าหมดไป เพราะต่อมาไม่สามารถจะบอกได้ว่าพระ-
สงฆ์รูปใดถือนิกายใดด้วยการห่มจีวร

ทั้งหมดนี้คือ กระจกวิเศษ ที่ทำให้มองเห็นความพยายาม
อันยิ่งยวดของบรรพบุรุษ ที่ได้พากเพียรลบลอยร้าวในวงการ
คณะสงฆ์ให้หมดสิ้นไป

เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงไม่เป็นการผิตเลยที่จะกล่าวว่า ผู้ที่พยายาม
ก่อความแตกแยกขึ้นอีก ไม่ว่าจะด้วยเล่ห์กะเทห้วิธีการอัน
แหลมลึกอย่างไร เขาก็ผู้ทรยศต่อความพยายามของบรรพบุรุษ
และมีเจตนาทุจริตต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และกำลัง
ตั้งตัวเสมือนหนึ่งเป็นกบฏทรยศชาติ กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์
ต่อความมั่นคงแห่งชาติและศาสนาอย่างร้ายแรง

● ปากดงปู หูตะกร้า ตาตะแกรง
ปากไม่ແพร่ง หูไม่อ้า ตาไม่เห็น
เป็นหลักธรรม นำให้ หัวใจเย็น
คนควรเป็น เช่นนั้นบ้าง ในบางคราว.

วัชราราม

วิเคราะห์พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมาย

ข้อความอันยืดยาวเท่าที่กล่าวมาแล้วนี้ เป็นพื้นฐานจากความเป็นไปในประวัติศาสตร์ไทย ที่นำมาวางไว้เพื่อให้พุทธศาสนิกชนชาวไทย ผู้รักและหวงแหนความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ได้โปรดทราบไว้ เพื่อเป็นเกณฑ์ที่ท่านจะได้วินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้ เป็นการอันชอบด้วยระเบียบแบบแผนอันดีงามของบ้านเมืองหรือไม่?

เป็นเรื่องที่ประชาชนชาวไทยควรจะให้การสนับสนุน หรือจะดำเนินการสถานใด?

ข้อความอันยืดยาวเท่าที่กล่าวมาแล้วนี้ เป็นพื้นฐานจากความเป็นไปในประวัติศาสตร์ชาติไทย ที่นำมาวางไว้เพื่อให้พุทธศาสนิกชนชาวไทย ผู้รักและหวงแหนความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้โปรดทราบไว้ เพื่อเป็นเกณฑ์ที่ท่านจะได้วินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำของบุคคลคณะหนึ่งซึ่งจะได้กล่าวถึงในต่อไปนี้ เป็นการอันชอบด้วยระเบียบแบบแผนอันดีงามของบ้านเมืองหรือไม่? เป็นเรื่องที่ประชาชนชาวไทยควรจะให้การสนับสนุน หรือจะดำเนินการสถานใด?

เราจะพิจารณากันต่อไปถึงการกระทำของคณะบุคคล
ดังกล่าวนี้ โดยยึดเอากฎหมายของบ้านเมืองเป็นหลัก คือบ้าน-
เมืองของเราเนี้ จากเหตุผลที่พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรง
ให้ความสำคัญแก่การพระศาสนาโดยตลอด ในฐานะที่เป็น
หลักบ้านหลักเมืองอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง จึงปรากฏลักษณะ
พิเศษอย่างหนึ่ง ซึ่งประเทศชาติทั้งหลายอื่น อาจจะไม่เหมือน
คือประเทศไทยมีกฎหมายซึ่งให้ความคุ้มครองและรับรองการ
พระศาสนาโดยเฉพาะ ฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้เรียกว่า พระ-
ราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 โดยกฎหมายฉบับนี้เป็นหลัก
สำคัญที่เชื่อมโยงฝ่ายอาณาจักรกับพุทธจักรให้แนบเนื่องเกี่ยว
ข้องกันอย่างใกล้ชิด มิใช่ต่างคนต่างอยู่

แต่เป็นเรื่องที่น่าปริวิตกห่วงใยเป็นอย่างยิ่ง ที่กฎหมาย
ของรัฐ อันควรจะศักดิ์สิทธิ์ในฐานะเป็นอำนาจรัฐฉบับนี้กำลัง
ถูกลองดี ด้วยการปฏิเสธอย่างดูหมิ่นเป็นที่ชัดเจน ผู้ที่กำลังปฏิ-
บัติการ ลองดี กับกฎหมายฉบับนี้ ในขณะนี้คือสำนักของคณะ
บุคคลที่ประกาศตัวว่าเป็น “สงฆ์” โดยประกาศชื่อว่า “พุทธ-
สถานสันติอโศก”

ขอให้เรามาพิจารณาปฏิบัติการลองดี กฎหมายของบ้าน-
เมือง ที่คณะบุคคลคณะนี้ กำลังแสดงอยู่ในขณะนี้กันให้ชัดเจน
สักหน่อย ดังนี้ คือ

ประกาศที่ 1 การประกาศแยกตัวออกจากคณะสงฆ์

มีข้อสงสัยกันมาพอสมควรว่า คณะบุคคลแห่งพุทธสถานสันติอโศกนี้ ได้ประกาศแยกตัวออกจากคณะสงฆ์ไทยจริงหรือไม่ เพราะออกจะเป็นการกระทำที่อุกอาจเต็มที่ แต่บัดนี้ได้หมดข้อสงสัยแล้ว เพราะได้มีการให้ปากคำที่ยืนยันว่า ได้มีการประกาศตัวแยกออกจากคณะสงฆ์ไทยแล้ว อย่างแน่ชัด กล่าวคือได้มีเรื่องเกิดขึ้นดังนี้

.. ได้มีส่วนราชการแห่งหนึ่งเขียนบทความและนำออกอากาศในรายการสยามานุสติ ในตอนเช้าของวันที่ 27 พฤศจิกายน 2524 ภายใต้วีธีข้อเรื่องว่า “เสรีภาพบางทีก็มีพิษ” โดยในบทความเรื่องนั้น ปรากฏข้อความเป็นเชิงหักท้วงการใช้เสรีภาพของคณะบุคคลคณะนี้ ซึ่งพยายามแสดงตัวผิดแผกออกไปจากวงการคณะสงฆ์ไทย ด้วยความหวังดีต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองเป็นส่วนรวมว่า การประพฤตินั้นนั้นน่าจะเป็นการใช้เสรีภาพอันไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดพิษภัยต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้ โดยชี้ให้เห็นว่า เป็นการสร้างความแตกแยกขึ้นในวงการคณะสงฆ์

.. หลังจากบทความเรื่องนั้นได้เผยแพร่ออกอากาศไปแล้ว ได้มีบุคคลผู้อ้างตัวว่ามีส่วนรับผิดชอบสำคัญอยู่กับคณะบุคคลคณะนั้นผู้หนึ่ง มีหนังสือในทำนองเป็นทางการไปยังส่วนราชการแห่งนั้น โดยกล่าวว่า บทความเรื่องนั้น เป็นบทความบิดเบือน ซึ่งการกล่าวเช่นนี้ย่อมฟังได้ว่าเป็นการดูหมิ่นได้ด้วย

และได้ขอให้ส่งตัวผู้เขียนและเจ้าหน้าที่การข่าวไปตรวจสอบ
พุทธสถานสันติอโศก

.. แต่เจ้าหน้าที่เห็นว่า ไม่มีความสมควรและจำเป็นอันใด
ที่จะต้องไปตรวจสอบสถานที่แห่งนั้น เพราะเห็นว่าสถานที่แห่ง
นั้น มีไซ้ช่องโจร หรือสถานที่ที่ประกอบอาชญากรรมร้ายแรงอย่าง
ใด จึงจะเห็นด้วยตาว่าอะไรเป็นอะไรอย่างชัดเจนโดยง่าย หาก
จะเห็นแล้ว ก็คงจะเห็นว่าสำนักนั้นมีมาตุคามเข้าไปมั่วสุมอยู่ใน
เครื่องครองคล้ายคลึงกันกับนักบวชเพศชายเท่านั้น ซึ่งก็เห็นอยู่
เป็นปกติเสมอ ๆ แล้ว ไม่จำเป็นต้องไปตรวจสอบแต่อย่างใด จึง
มิได้ดำเนินการส่งตัวผู้เขียนและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ไปแต่อย่างใด
คงกระทำแต่เพียงสอบถามไปอย่างธรรมดา ด้วยคำถาม 5 ข้อ

.. ในคำถาม 5 ข้อนี้ คำถามข้อที่ 1 มีอยู่ว่า “พุทธสถาน
สันติอโศก มีฐานะเป็นสำนักสงฆ์ วัด หรืออะไรแน่ ได้ขอยก
ทะเบียนเป็นสำนักงานศาสนาที่ใด?”

คำถามข้อนี้ ได้รับคำตอบชี้แจงอย่างยืดยาว ซึ่งในคำตอบ
นั้นมีสาระสำคัญชี้ชัดว่า ได้ปฏิเสธกฎหมายคณะสงฆ์อย่างสิ้น
เชิง และบอกไว้ด้วยว่า ได้มีการประกาศแยกตัวออกจากคณะสงฆ์
ตามกฎหมายแน่ชัดแล้ว และดำรงอยู่ในฐานะที่เป็นเอกเทศจาก
กัน ดังสาระสำคัญบางประการดังนี้

1. คำชี้แจงตอนหนึ่งมีอยู่ว่า “พุทธสถาน
สันติอโศกมีฐานะเป็นอารามตามพระธรรมวินัย
ของพระพุทธศาสนา ทำนองเดียวกับ เขตวนา-

ราม สวนเจ้าเขต ที่อนาถบิณฑิกเศรษฐีซื้อถวาย
เวฬุวนาราม สวนป่าไผ่ และ อัมพวัน สวนป่า-
มะม่วง เป็นต้น”

คำชี้แจงอันนี้ เป็นการประกาศการไม่ยอมรับรู้หลัก-
เกณฑ์การตั้งวัดตามกฎหมายคณะสงฆ์โดยสิ้นเชิง ด้วยการพยายามที่จะไปดึงเอาพระอารามสมัยพุทธกาลมาอ้างอิง

แน่นอน ถ้าบุคคลคณะนี้จะไปสร้างที่อยู่อาศัยนอกป่า
หิมพานต์ เขาย่อมกระทำได้ เพราะอาณาบริเวณนั้นย่อมอยู่นอก
เขตที่กฎหมายคณะสงฆ์ควบคุมและคุ้มครอง แต่ทั้งหมดใน
ประเทศนี้เป็นประเทศไทย เป็นอาณาเขตของรัฐเอกราช ซึ่งมี
กฎหมายเป็นข้อแปะของบ้านเมืองในลักษณะอันมีความศักดิ์สิทธิ์
ที่ใครจะละเมิดมิได้ ฉะนั้น ขอให้ท่านวิญญูชนทั้งหลายลองพิ-
จารณาดูว่า การอ้างเอาแบบอย่างในสมัยพุทธกาลมาเป็นข้ออ้าง
เพื่อกำบังตัวให้พ้นผิดอย่างนี้ควรแก่การยอมรับหรือไม่?

หากยอมรับกันได้แล้ว ต่อไปบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยว
กับการตั้งวัด การตั้งสำนักสงฆ์ ก็จะไม่มีความหมายอันใดเลย

2. คำชี้แจงแสดงตัวว่าไม่ขึ้นสังกัดอยู่ใน
คณะสงฆ์ตามกฎหมายมีอยู่โดยชัดเจน ดังนี้”
ประธานสงฆ์พร้อมคณะก่อนการตั้ง พุทธสถาน
แห่งนี้ เป็นพระภิกษุผู้ได้รับการอุปสมบทจาก
คณะธรรมยุติกนิกาย และ มหานิกาย ภายหลัง

มีอาจทณภาวะบีบคั้นกดขี่กลั่นแกล้งนานัปการ
(มีรายละเอียดพอสังเขปในเอกสารอ้างอิงฉบับ
“แถลงการณ์ของชาวอโศก”) จึงพร้อมเพรียง
กันลาออกจากคณะสงฆ์ ของมหาเถรสมาคม...

ข้อชี้แจงข้อนี้มีข้อความแสดงการดูหมิ่นคณะสงฆ์ไทย
ทั้งสองนิกายด้วย โดยกล่าวหาว่า “กลั่นแกล้งนานัปการ” ซึ่ง
ข้อกล่าวหาข้อนี้ น่าพิจารณานักว่า หากคณะสงฆ์ทั้งสองนิกาย
ตั้งหน้าตั้งตากลั่นแกล้งพระสงฆ์ในสังกัดแล้ว ทำไมจึงมีพระสงฆ์
ทั้งหลายทนกันอยู่ได้เป็นจำนวนแสน และหากจะพิจารณาว่า
จะจริงจะกลั่นแกล้งเฉพาะพระสงฆ์คณะนี้เท่านั้นแล้ว ก็น่า
แปลกใจว่า ทำไมจึงมีการกลั่นแกล้งกันเป็นการจำเพาะเช่นนี้
แต่ถ้ามองไปอีกด้านหนึ่งว่า คณะสงฆ์คณะนี้ จะไปทำพิธีกรรม
อะไรบางอย่าง * ซึ่งคณะสงฆ์ทั้งสองนิกายทำนอยมไม่ได้ เช่นจะ
เอามาตุคามเข้าไปบวชอยู่ด้วยกันด้วย อย่างนี้ละก็ ค่อยน่าฟัง
หน่อย

คำนี้เองอีกข้อหนึ่งมีว่า “พุทธสถานสันติ-
อโศก มิได้ขึ้นกับคณะสงฆ์ไทย ด้วยข้อมูลและ
เหตุผลที่ได้เรียนนี้เองมาข้างต้น”

อีกตอนหนึ่งกล่าวว่า “อุปัชฌาจารย์ คือ
“พระราชมรรค” เมื่อ 7 พ.ย. 2513 ณ วัด-
อโศการาม สมุทรปราการ ฝ่ายธรรมยุติ และ
“พระครูสถิตวุฒิกุล” เมื่อ 7 ม.ค. 2517 ณ วัด

หนองกระทุ่ม นครปฐม ฝ่ายมหานิกาย โดยมีเคย
กระทำการลาสิกขาเลย ไม่ว่าจากฝ่ายนิกายใด
เพราะอยู่ในสิกขาบทแห่งภิกษุติดต่อกันตลอดมา
ใบสุทธิเคยใช้ใบสุทธิทั้ง 2 ฝ่าย ในขณะที่
สังกัดอยู่ แต่เมื่อแยกสังกัดมาแล้ว ก็ได้คืนใบสุทธิ
ไปให้แก่เจ้าสังกัดหมดแล้ว”

คำชี้แจงทั้งหมดนี้ เป็นของผู้ที่ประกาศตนว่าเป็นผู้เกี่ยว
ข้องใกล้ชิดกับคณะบุคคลคณะนั้นเอง มิใช่เพียงข่าวสารที่สืบ
เสาะมาได้ ทั้งนี้ โดยมีลายลักษณ์อักษรและลายเซ็นนามของผู้
รับผิดชอบอย่างชัดเจนแน่นอน จึงไม่มีข้อสงสัยใด ๆ ในเรื่อง
ความเป็นจริงตามคำชี้แจงนี้

ฉะนั้น จึงเป็นการปรากฏชัดเจนแล้วว่า คณะบุคคลที่
อ้างตัวว่าเป็นคณะสงฆ์เหล่านี้ ได้แยกตัวอย่างเด็ดขาดจากคณะ
สงฆ์ตามกฎหมายแล้ว

ปัญหาต่อไปจึงมีว่า

ประการที่ 2 “เมื่อแยกตัวออกจากคณะสงฆ์ไทยแล้ว จะ
มีฐานะเป็นคณะสงฆ์อันชอบด้วยกฎหมายหรือไม่?”

ขอเรียนว่า ปัญหาข้อนี้ตอบได้ไม่ยากว่า “ไม่” เมื่อแยก
ตัวออกจากคณะสงฆ์ไทยแล้ว ไม่สามารถจะเป็นคณะสงฆ์อัน
ถูกต้องตามกฎหมายได้แต่อย่างใด ตามกฎหมายคณะสงฆ์ที่ใช้
อยู่นี้

มีเรื่องพิเศษที่ควรรับฟังไว้สักเล็กน้อย คือ ในการประชุมสมาคมพุทธศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทยจำนวนกว่า 70 สมาคม ที่วัดคีรีวงศ์ จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อ 19-21 ธันวาคม 2524 ท่านอธิบดีกรมการศาสนา คือ ดร.ธนุ แสงวงศ์ศักดิ์ ได้ไปเป็นผู้อภิปรายนำการประชุมด้วยผู้หนึ่ง เมื่อตอนปลายวันที่ 19 ธันวาคม หลังจากการอภิปรายได้มีผู้ส่งคำถามให้ ท่านอธิบดีกรมการศาสนาตอบคำถามหนึ่ง โดยถามเป็นใจความว่า “หากจะมีบุคคลรวมกันตั้งเป็นคณะสงฆ์ใหม่ขึ้น โดยไม่เกี่ยวข้องกับคณะสงฆ์ไทย จะได้หรือไม่?”

ท่านอธิบดีกรมการศาสนาได้ตอบอย่างกล้าหาญและจะฉานโดยใจความว่า “ข้าพเจ้าขอตอบสั้น ๆ ว่า ไม่ได้”

คำตอบคำนี้ นับว่าน่าสนใจและยอมรับว่าถูกต้องตามกฎหมายอย่างแท้จริง เพราะกฎหมายคณะสงฆ์ฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ ไม่เปิดโอกาสให้ใครกระทำเช่นนั้นได้เลย เพราะในกฎหมายคณะสงฆ์ฉบับนี้ได้ระบุไว้แน่นอนว่าคณะสงฆ์ที่กฎหมายคณะสงฆ์ยอมรับมีเพียงคณะสงฆ์ 4 นิการ อันมีสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกเป็นศูนย์รวมแห่งการยอมรับนับถือเท่านั้น

คณะสงฆ์ 4 นิการนี้คือ คณะสงฆ์คณะมหานิกาย และคณะธรรมยุติกนิกาย ซึ่งมีมหาเถรสมาคมเป็นศูนย์กลาง การปกครองร่วมกัน ซึ่งคณะสงฆ์ทั้ง 2 นิการร่วมกันนี้ กฎหมายเรียกว่า คณะสงฆ์ไทย นอกจากนี้ ก็มีคณะสงฆ์จีนนิกาย กับ

อนันนิกาย ซึ่งรับรองโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 3 ซึ่งออกตาม
ความในกฎหมายคณะสงฆ์มาตราที่ 46 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “การ
ปกครองคณะสงฆ์อื่น นอกจากคณะสงฆ์ไทย ให้เป็นไปตาม
กฎกระทรวง” และกฎกระทรวงฉบับที่ 3 ก็ได้บัญญัติไว้อย่าง
ชัดเจนว่า “ข้อ 1 คำว่า “คณะสงฆ์” ในกฎกระทรวงนี้ หมายถึง
คณะสงฆ์จีนนิกาย และหรือ คณะสงฆ์อนันนิกายแล้วแต่กรณี”

ฉะนั้น คณะสงฆ์อื่นใดนอกเหนือไปจากคณะสงฆ์ตาม
ที่กฎหมายได้ระบุไว้แล้ว ย่อมไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นคณะสงฆ์
ตามกฎหมายได้เลย ไม่ว่าจะต่อต้านปากแข็งไปอ้างเอาฟ้าเอา
สวรรค์ที่ไหนดำจันเจตนาออกกฎหมายของตนก็ตามที่

ประการที่ 3 บุคคลคณะนี้กล้าฝ่าฝืนกฎหมายโดยอาศัย
แลเลอาพรางบังตัวอันใด?

ข้อนี้เป็นที่รู้กันว่า บุคคลคณะนี้พยายามจะใช้รัฐธรรมนูญ
มาตรา 25 อันว่าด้วยเสรีภาพทางศาสนาให้เป็นประโยชน์แก่ตน
และก็ดูเหมือนจะมีคนอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน พยายามจะหยิบยื่น
ประโยชน์ในรัฐธรรมนูญมาตรานี้ ให้แก่เจตนาฝ่าฝืนกฎหมาย
ของคนเหล่านี้ อาจจะได้ด้วยความซื่อเลอะตาขาว หรือ เห็นแก่ตัว
ไม่อยากจะให้มันยุ่งมาถือตัวก็ได้

ขอให้เรามาพิจารณากันด้วยจิตใจที่เห็นแก่ความสงบเรียบร้อย
และความมีชื่อมีแปอย่างแท้จริงของบ้านเมืองเป็นที่ตั้งว่า
เขาเหล่านี้ สามารถจะใช้ประโยชน์จากรัฐธรรมนูญมาตรานี้ เพื่อ
แยกตัวออกไปอยู่นอกกฎหมายได้หรือไม่?

เมื่อพิจารณาดูบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในส่วนอันว่าด้วยสิทธิเสรีภาพแล้ว ก็ชวนให้คิดว่า รัฐธรรมนูญในมาตรา 25 อันว่าด้วยเสรีภาพทางศาสนานั้นมีช่องโหว่อยู่มาก คือมิได้เน้นในเรื่องให้ใช้เสรีภาพภายในขอบเขตของกฎหมายไว้ด้วย เหมือนกับที่ระบุชัดไว้ในมาตราอื่น ๆ อันว่าด้วยเสรีภาพเรื่องอื่น ๆ ทั้งนี้ก็น่าจะสันนิษฐานได้ว่าตอนที่ร่างรัฐธรรมนูญนั้น ผู้ร่างอาจจะมีความคิดคำนึงถึงเกินไปเกี่ยวกับเรื่องศาสนาเกินไปหน่อย จึงไม่กล้าที่จะชี้ชัดเกินไปถึงขอบเขตอันสมควร หรือไม่อีกทีหนึ่ง ก็น่าจะคิดละเอียดละออเกินไป คือ คิดว่า กฎหมายเกี่ยวกับศาสนานั้น มีแต่กฎหมายคณะสงฆ์อันเป็นส่วนหนึ่งของศาสนาพุทธเท่านั้น ส่วนศาสนาอื่น ๆ อันมิใช่ศาสนาประจำชาติ มิได้มีกฎหมายเฉพาะแน่นอน แต่ก็ยังเป็นศาสนาและลัทธิที่คนไทยมีเสรีภาพจะนับถือได้ เพราะฉะนั้น จึงมิได้เน้นไว้ชัดในเรื่องการใช้เสรีภาพในขอบเขตของกฎหมาย หากไม่แล้วจะกลายเป็นว่า รัฐธรรมนูญมาตรานี้คำนึงถึงแต่ศาสนาพุทธเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงรัฐธรรมนูญมาตรานี้จะมีได้เน้นไว้ในเรื่องให้ใช้กฎหมายเป็นขอบเขตของการใช้เสรีภาพ ก็หาจะมีใครจะมีสิทธิ์ใช้รัฐธรรมนูญมาตรานี้แยกตัวเองออกไปอยู่นอกกฎหมายได้ไม่ว่ากันด้วยเหตุผลมากมายหลายประการ คือ

1. รัฐธรรมนูญมาตรา 25 นี้เอง ได้บัญญัติมาตรการควบคุมการใช้เสรีภาพในทางศาสนาไว้ว่า “เมื่อไม่เป็นปฏิกิริยา

**ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย
และศีลธรรมอันดีของประชาชน”**

การประพาดิตนเป็นคณะบุคคลนอกกฎหมาย เป็นปฏิบัติ
กับเจ้าหน้าที่พลเมืองหรือไม่?

ใคร ๆ ก็ตอบได้ว่า เป็นปฏิบัติอย่างแน่นอน เพราะ
พลเมืองจะฝ่าฝืนกฎหมาย ทำตัวเป็นคนเถื่อนนอกกฎหมาย ไม่
ขึ้นต่อกฎหมายมิได้ โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้เอง ก็บัญญัติไว้ใน
มาตรา 49 ว่า “บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย”

ดังนั้น การจะเลือกใช้แต่สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ
แต่ไม่ยอมรับปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแล้ว ถ้ารัฐธรรมนูญ
พูดได้เอง ก็คงไม่ยอมให้ทำเช่นนี้ได้อย่างแน่นอน เพราะมันแสดง
ความเห็นแก่ตัวเกินไป ย่อมไม่มีรัฐธรรมนูญแม้ในป่าดงดิบที่
ไหนตรารขึ้นไว้เพื่อสนับสนุนความเห็นแก่ตัวเช่นนี้อย่างแน่นอน

2. ในรัฐธรรมนูญมาตราท้ายสุดในเรื่องสิทธิเสรีภาพ
ก็ได้วางบทบัญญัติกำกับไว้ว่า “บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพ
ตามรัฐธรรมนูญให้เป็นปฏิบัติต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
และรัฐธรรมนูญ มิได้”

การแยกตัวออกไปเป็นคณะบุคคลนอกกฎหมายเป็น
ปฏิบัติต่อชาติ เพราะ การไม่เคารพกฎหมายไม่ว่าในเรื่องใดๆ
ย่อมไม่เป็นไปเพื่อความสงบเรียบร้อยและร่มเย็นเป็นสุขของ
ประเทศชาติอย่างแน่นอน

การก่อความแตกแยกขึ้นในวงการคณะสงฆ์ เป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนา เพราะเป็นทางให้พระศาสนาเกิดความสับสนวุ่นวายในกาลต่อไป เพราะคนหนึ่งพวกหนึ่งทำได้ ต่อไปก็จะทำตามกันใหญ่จนความมั่นคงทางศาสนาสูญเสียไปหมดสิ้น เป็นช่องให้อลัทธิทั้งหลายกำเริบกันใหญ่โต

การแสดงอาการดูหมิ่นคณะสงฆ์ซึ่งมีองค์สมเด็จพระสังฆราชเป็นประมุข นั้น ชื่อว่าเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่ในตัว

ขอให้นักรัฐศาสตร์ นักนิติศาสตร์ ลองพิจารณาดูเถอะว่า ชอบหรือไม่ ควรหรือไม่ที่จะปล่อยให้มีการดั่งตื้อถื้อดกันโดยอาศัยรัฐธรรมนูญเป็นข้ออ้างอย่างนี้ โดยเลือกเอาแต่ส่วนที่จะเป็นประโยชน์ตามความต้องการของตัว ไม่ยอมรับส่วนที่จะขัดขวางความต้องการของตัว บ้านเมืองจะเป็นอย่างไร ถ้าตามใจกันอย่างนี้?

3. บุคคลคณะนี้ประกาศตัวอย่างชัดเจนว่า พวกเขายังเป็นพระภิกษุสงฆ์ตามพระธรรมวินัย เพราะยังมีได้ลาสิกขาบทโดยภาวะดังกล่าวนี ในฐานะที่เป็นคนในสังกัดของประเทศไทย จะปฏิเสธกฎหมายไม่ได้ ไม่ว่ากฎหมายฉบับใด เมื่อเป็นพระภิกษุสงฆ์อย่างนี้ จะแยกตัวออกจากคณะสงฆ์ไปไม่ได้ ไม่ว่ากรณีใดๆ เพราะฉะนั้นถ้ารัฐธรรมนูญปกป้องการกระทำเหล่านี้ของบุคคลเหล่านี้แล้ว ก็เท่ากับว่า รัฐธรรมนูญส่งเสริมการฝ่าฝืนกฎหมาย รัฐธรรมนูญตราขึ้นมาด้วยเจตนารมณ์ที่จะทำลายการประพฤติ

ปฏิบัติในกรอบของกฎหมาย กลายเป็นว่า รัฐธรรมนูญคือมาตรการ
ส่งเสริมความเป็นป่าเถื่อนของบ้านเมือง ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่จะเป็น
เช่นนั้น

เป็นอันว่า ร่มเงารัฐธรรมนูญที่เขาพยายามจะดึงมากลุมหัว
นี้ หลอกคนขี้ตื้นได้ แต่จะคลุมให้คุ้มผิวจริง ๆ มิได้

ประการที่ 4 พฤติการณ์ของคนเหล่านี้จะมีผลสะท้อนต่อ
ไปอย่างไร?

คำตอบในข้อนี้ชวนให้น่าปริวิตก คือ หากพฤติกรรม
ของเขายืดเยื้อเรื้อรังต่อไป โดยไม่มีผู้มีอำนาจหน้าที่ฝ่ายใดกล้า
เข้าไปแตะต้องเกี่ยวข้องแล้ว ไม่เข้าบ้านเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
พระศาสนาจะตกอยู่ในสภาพไม่มีชื่อมีแป คือเมื่อใครไม่ชอบใจ
ที่จะอยู่ในระเบียบบทกฎหมายของคณะสงฆ์แล้ว ก็จะไปกัน
ประกาศลาออกกันไป เสร็จแล้วก็ไปทำนอกกริตนอกรอยอะไร
ต่าง ๆ โดยกฎหมายและผู้รักษากฎหมายยื่นมือเข้าไปเกี่ยวข้อง
ไม่ได้ เพราะเขาประกาศแล้วว่า เขาไม่ยอมรับนับถือกฎหมาย
จะเอากฎหมายไปบังคับเขาได้อย่างไร ผลที่สุดก็จะเละทะเพะ
พอนกันใหญ่โต

ยิ่งกว่านั้น พวกโสณทุจริตทั้งหลาย ที่หากินผัดเคื่องใน
โลกภายนอกเข้า ก็จะเอาผ้าเหลืองคลุมร่าง แล้วก็ประกาศตัวว่า
เป็นพระสงฆ์เอกเทศ มิได้สังกัดอยู่กับคณะสงฆ์ เพราะฉะนั้น
คณะสงฆ์หรือใครจะมาเกี่ยวข้องไม่ได้ เมืองไทยก็เห็นที่จะตก

อยู่ในภาวะ “สมีครองเมือง” หลับตานึกดูก็ได้ว่า บ้านเมืองเราจะเป็นอย่างไร

ประการที่ 5 บุคคลเหล่านี้จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายอย่างไร?

ข้อนี้จะต้องสำนึกอย่างแน่แท้เสียก่อนที่จะพิจารณาในประเด็นคำถามนี้ก็คือ คณะบุคคลเหล่านี้มีสิทธิที่จะประกาศตัวไม่ขึ้นกับคณะสงฆ์ อันมีผลเท่ากับประกาศตัวไม่ขึ้นต่อกฎหมายคณะสงฆ์หรือไม่?

คนที่ยอมรับความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายย่อมตอบได้ว่า ไม่มีสิทธิที่จะประกาศแยกตัวเช่นนั้น มีปากก็ประกาศได้ แต่กฎหมายจะยอมรับไม่ได้ เพราะคนคณะนี้ เขาได้บอกอยู่ว่า เขายังเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาด้วยการบวชโดยถูกต้อง และเมื่อยังเป็นพระภิกษุไทยในประเทศไทย จะไม่ขึ้นกับกฎหมายคณะสงฆ์ไทยไม่ได้อย่างเด็ดขาด ถ้ายอมให้ประกาศอยู่นอกกฎหมายอย่างนี้ได้แล้ว พวกขุนโจรมหาโจร แบบขุนล่า ขุนแสอะไร ก็ย่อมมีสิทธิที่จะประกาศตัวอยู่นอกกฎหมายได้เช่นกัน

ฉะนั้นจึงขอให้เน้นไว้ในความสำนึกว่า เขาจะประกาศอย่างไรก็ประกาศไป แต่ไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย เพราะฉะนั้นหากได้มีการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างชัดเจนขึ้นในบทมาตราใดแล้ว เขาไม่สามารถจะปฏิเสธความรับผิดชอบได้

คราวนี้ขอให้พิจารณาข้อเท็จจริงอันบ่งถึงการฝ่าฝืนกฎหมายพอเป็นอุทาหรณ์สักเรื่องหนึ่ง ซึ่งกำลังมีอยู่ในหมู่ของคน

เหล่านี้ คือ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 มาตรา 27
ได้บัญญัติไว้ว่า

“พระภิกษุรูปใด ต้องคำวินิจฉัยให้รับ
นิคหกรรมไม่ถึงให้สึก ไม่ยอมรับนิคหกรรม
นั้น หรือประพฤติก่อวาระเมตตพระธรรมวินัย
เป็นอาชญา หรือไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง
กับทั้งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง มหาเถรสมาคม
มีอำนาจวินิจฉัยและมีคำสั่งให้พระภิกษุรูป
นั้นสละสมณเพศเสียได้

พระภิกษุผู้ต้องคำวินิจฉัยให้สละสมณ-
เพศตามความในวรรคก่อน ต้องสึกภายใน
เจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัยนั้น”

นี่คือข้อบัญญัติในกฎหมายของบ้านเมือง ข้อที่จะต้อง
พิจารณาในกรณีนี้คือ เป็นพระจะต้องมีสังกัดขึ้นอยู่กับวัดใดวัด
หนึ่ง และจะต้องมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ซึ่งที่อยู่จะต้องเป็นที่อยู่
ของพระภิกษุสงฆ์ อันได้แก่อารามหรือสำนักสงฆ์เท่านั้น เพราะ
พระภิกษุสงฆ์จะไปพักอาศัยถาวรแน่นอนอยู่ตามบ้านเรือน หรือ
อาคารสถานที่อันมิใช่ที่อยู่ของพระภิกษุสงฆ์หาได้ไม่

สำนักสันติอโศก ได้บอกแล้วว่า ไม่มีฐานะเป็นวัดใน
พระพุทธศาสนาตามกฎหมายคณะสงฆ์ และได้ประกาศแล้ว
ด้วยว่า คณะบุคคลเหล่านี้ ได้คืนใบสุทธิประกาศตนไม่ขึ้นสังกัด
อยู่กับวัดใด ๆ แล้ว

ฉะนั้น ข้อเท็จจริงจึงเข้าลักษณะฝ่าฝืนกฎหมายมาตรานี้แล้ว คือ ไม่มีสังกัดและปราศจากที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง

เมื่อเป็นเช่นนี้ มหาเถรสมาคมมีอำนาจตามกฎหมายที่จะวินิจฉัยและมีคำสั่งให้สละสมณเพศได้ และเมื่อมหาเถรสมาคมวินิจฉัยและสั่งแล้วจะต้องสึกภายใน 7 วัน นับแต่วันได้ทราบคำสั่ง ถ้าไม่ปฏิบัติตาม มีความผิดทางอาญาด้วย ตามความในมาตรา 42 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 มาตรา 27 วรรคสอง หรือ มาตรา 28 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน”

มาตรา 27 วรรคสอง คือ มหาเถรสมาคมสั่งให้สึกแล้ว ไม่ยอมสึกตามกำหนด

การที่ยอมเสียเวลาจาระไนในเรื่องวิปริตมาอย่างยืดยาวนี้ มิได้มีเจตนาเป็นปรปักษ์หรือศัตรูกับผู้ใดเป็นการส่วนตัว เพราะไม่มีอะไรเกี่ยวข้องอันก่อให้เกิดความผัดพ้องหมองใจกันเป็นส่วนตัว แต่เป็นเพราะเหตุที่ไม่สามารถจะทนนิ่งดูความยุ่งเหยิงวุ่นวาย อันจะเป็นผลร้ายแก่ประเทศชาติได้ ในเมื่อได้มองเห็นชัดว่ากฎหมายอันเป็นข้อเป็นแปงของบ้านเมืองได้มีการละเมิดกันเล่นอย่างหน้าเฉยตาเฉยเช่นนี้

และที่จำต้องคิดอย่างหนักก็คือ ตัวอย่างได้มองเห็นอยู่แล้วว่า การใช้ศาสนาเป็นเครื่องแยกกักแยกเหล่าเช่นนี้ มีอันตรายอย่างร้ายแรงและลึกซึ้งต่อความสงบสุขและร่มเย็นของบ้านเมือง ดังที่เห็นตัวอย่างอยู่ในประเทศไอร์แลนด์เหนือขณะนี้ โดยจะดูเบาไม่ได้ว่า เหตุการณ์ร้ายเช่นนั้น ไม่มีทางที่จะเกิดในประเทศ

ไทยได้ เพราะที่ทำอันแสดงออกในทางเคร่งครัด โดยมีอะไร
เป็นพิเศษล่อศรัทธาคนเช่นนี้ เป็นการง่ายยิ่งนักที่จะก่อให้เกิด
กลุ่มพลังศรัทธาขึ้นเป็นกลุ่มก้อน และเมื่อถูกเร่งเร้าด้วยเหตุการณ์
พิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น อาจจะลุกลามไปใหญ่โตได้ ซึ่งพฤติ-
การณ์ทำนองนี้ เคยเกิดในประเทศไทยมาแล้วมากมาย และ
ตลอดมา จนพระมหากษัตริย์ผู้มีอำนาจสิทธิ์ขาดในการดูแลความ
ร่วมเย็นเป็นสุขของบ้านเมือง เคยมองเห็นว่า พฤติการณ์เช่นนี้
เป็นภัยร้ายแรงถึงขนาดเป็นกบฏต่อแผ่นดิน และพยายามตรา
พระราชกำหนดกฎหมายขึ้นสะกัดกันไว้ ซึ่งเรื่องนี้มีปรากฏเป็น
หลักฐานชัดเจนอยู่ในกฎหมายคณะสงฆ์ครั้งรัชกาลที่ 1 แห่ง
กรุงรัตนโกสินทร์ จะขอคัดข้อความตอนหนึ่งมาแสดงไว้พอเป็น
เครื่องยืนยัน ดังนี้

“แลพระภิกษุสงฆ์ทุกวันนี้ ละพระวินัย
บัญญัติเสีย มิได้ระวังตักเตือนสั่งสอนกำชับ
ว่ากล่าวกัน ครั้นบวชเข้าแล้วก็มิได้ให้ศิษย์
อยู่นิสัยในหมู่คณะสงฆ์ครุอุปมาอาจารย์ก่อน
ละให้เที่ยวไปโดยอำเภอใจ แต่รูปหนึ่งสอง
รูปสามรูปไปตั้งชุมชนอยู่ ทำมรยารักษา-
ศีล ภาวนาทำกิริยาให้คนเลื่อมใสย่นับถือ
สำแดงความรู้วิชาอวดอิทธิฤทธิ์เป็นอุตริ
มนุชยธรรม เป็นกลโกหกตั้งตัวว่ามีบุญ ว่า
ภพคนวิเศษมีวิชามาแต่ถ้าแต่เขา คิดจะเอา

พวกเพื่อชิงเอาราชสมบัติ ทำให้แผ่นดินแล
ศาสนาจลาจล ประดุจหนึ่ง อ้ายดา อ้ายรอด
อ้ายเมือง อ้ายเกิด อ้ายรัก อ้ายโกหกทั้งนั้น
แต่พื้นเอาผ้ากาขาวพัตต์คลุมตัวไว้ในพระ
ศาสนา ชวนกันคิดอุบายกลโกหกอวดอิทธิ-
ฤทธิ์คิดเอาราชสมบัติ...”

นี่คือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ชี้ให้เห็นว่า กโสบาย
ใช้ศาสนาเป็นเครื่องช่องสุขุมชุมมผลอันจะกลายเป็นภัยต่อบ้าน
เมืองนั้น มีมาแล้วทุกยุคทุกสมัย มิใช่สิ่งที่ควรจะประมาทเลิน
เล่อแต่ประการใด

และใครจะขอให้ประทับความสำนึกด้วยเหตุผลเป็นข้อ
สุดท้ายว่า “หากประสงค์ความบริสุทธิ์บริบูรณ์ ในมรรคผลอย่าง
แท้จริงในคำสอนของพระพุทธศาสนาแล้ว จำเป็นด้วยหรือที่
จะต้องประกาศตัวแยกออกไปตั้งคณะใหม่ วัดวาอารามนับหมื่น
ในเมืองไทยนี้ หมดสิ้นแล้วหรือที่จะอาศัยปฏิบัติพระธรรมวินัย
ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ได้? และพระสงฆ์ผู้เคร่งครัดในข้อวัตรปฏิบัติ
เพื่อมรรคผลนิพพานนั้น หมดสิ้นแล้วหรือในจำนวนพระสงฆ์
นับแสนในเมืองไทยนี้?

ลองคิดดูถึงประเด็นอันควรคิดนี้แล้ว จะเห็นว่า เหตุผล
ของการแยกตัวออกไปนั้น หาใช่เพื่อความบริสุทธิ์บริบูรณ์ใน
พระธรรมวินัยโดยแน่แท้ไม่ หากแต่เป็นเหตุผลง่าย ๆ อันสามารถ
รู้ได้เข้าใจได้ด้วยการพิจารณาเพียงไม่มากนัก คือ

ต้องการจะเป็นศาสดา หรือ คณาจารย์เสียเอง เพื่อจะได้
มีกำลังแลพลังอันยิ่งใหญ่ในกำมือ

เมื่อได้กำลังหรือพลังอย่างนั้นแล้ว อะไรเล่าที่จะเกิดขึ้นแก่สถาบัน
แห่งพระพุทธศาสนาในประเทศไทย?

และที่ควรคิดและสนใจอย่างยิ่งก็คือ เป็นการนำทางเพื่อ
การแตกแยกในสังคมชนชาวไทยอย่างแน่นอน เพราะพวกหนึ่ง
ทำได้ อีกพวกหนึ่งก็ทำได้ และต่อไป เมืองไทยคงแตกออกเป็น
เสี่ยง ด้วยรอยร้าวทางพระศาสนา พอวันดีคืนดี โดยมีผล
ประโยชน์เข้าไปแทรกซ้อนเข้าด้วย เมืองไทย ก็เป็นไปไม่ได้ที่จะกลายเป็น
เป็น ไอร์แลนด์เหนือ

ใครว่าเป็นไปไม่ได้ คนนั้นคือคนสร้างเชื่อความประมาท
ไว้พิฆาตลูกหลานในอนาคต

ตัดไฟเสียแต่หัวลม คือ คำคมที่ชาวพุทธ
จะต้องรับนำมาใช้อย่างฉับพลัน....

- วัดจะดี มีหลักฐาน เพราะบ้านช่วย
บ้านจะสวย เพราะมีวัด ตัดนิสัย
บ้านกับวัด ผลัดกันช่วย ยิ่งอวยชัย
ถ้าขัดกัน ก็บรลัย ทั้งสองทางฯ

“ธรรมที่ศนาธร”

แบบไทย

อันชาติใดไรรำพรรณธรรม

ชาตินั้นจะถึงความสุญชาติ

แบบที่พูดดังนี้ หมายถึง รูปร่างลักษณะตามที่กำหนดขึ้น เพื่อเป็นเครื่องหมายบ่งบอกให้ทราบว่าเป็นอะไร เช่น แบบพระพุทธรูป อะไรก็ตามถ้าออกมาในลักษณะนั้น จะเรียกว่าพระพุทธรูปหมด ถ้าสิ่งนั้นเป็นไม้ ก็เรียกว่าพระพุทธรูปไม้ ถ้าเป็นเงินก็เรียกว่าพระพุทธรูปเงิน

สรรพสิ่งใด ๆ ในโลก จะต้องมีแบบของตนเองทั้งสิ้น ขวดยกก็ต้องมีแบบเป็นขวย จึงจะเรียกว่าขวย ขามก็ต้องมีแบบเป็นขาม จึงจะเรียกว่าขาม ต้นโพธิ์ก็ต้องมีแบบเป็นต้นโพธิ์ ต้นไทรก็ต้องมีแบบเป็นต้นไทร ผู้ชายก็ต้องมีแบบเป็นผู้ชาย ผู้หญิงก็ต้องมีแบบเป็นผู้หญิง ไม่ปะปนกัน ถ้าปะปนกันจะเป็นสิ่งที่ไม่หน้าดูน่าชม เช่น แก้วน้ำ ท่อนบนเป็นแก้ว ท่อนล่างเป็นถ้วยใส่แกง ลองนึกเอาเองว่าจะเป็แก้วได้อย่างไร ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง เขาก็เรียกว่ากะเทย ผู้หญิงทำตัวเป็นชาย ดีไม่ดีอาจถูกหาว่าเป็นกะหรืก็ได้

ในสังคมมนุษย์ มีมากเหล่านามากพันธุ์แตกต่างกันออกไป ก็ด้วยรูปร่างลักษณะที่แตกต่างกัน คนไทยก็มีแบบเป็นของคน

ไทย คนฝรั่งก็มีแบบของฝรั่ง คนแขกก็มีแบบของคนแขก จึงเรียกว่าเป็นคนชาตินั้น ๆ คนชาติหนึ่งแต่ไปเอาแบบของอีกชาติหนึ่งมาใช้ จะทำให้สูญชาติโดยไม่รู้ตัว ขอมสูญชาติไป เพราะขอมเสียสัญลักษณ์ของตนเองให้กับเขมรไป มอญเสียชาติก็เพราะพยายามไปเอาแบบพม่ามาใช้ ขณะนี้ก็เหลือแต่สัญชาติมอญเท่านั้น

ชาติที่ไม่ยอมใช้แบบของใครก็คือ อิสราเอล แม้จะไม่มีประเทศเป็นของตนเองนับเป็นร้อย ๆ ปี แต่อิสราเอลไม่ยอมทิ้งแบบของตนเอง โดยเฉพาะภาษาฮีบรูอันเป็นภาษาดั้งเดิม อิสราเอลจะคงไว้ทั้งหมด เมื่อได้ประเทศคืนมา อิสราเอลจึงมีรูปร่างอิสราเอลอย่างสมบูรณ์ทุกประการ

ชาติพม่าก็เป็นชาติที่น่าสรรเสริญในเรื่องคงรูปร่างของตนเองไว้ได้ แม้จะตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษเกือบร้อยปี พม่าก็ไม่เปลี่ยนแปลง ชาติอย่างนี้ไม่มีโอกาสสูญ

ประเทศอินเดียก็ไม่แพ้พม่า อังกฤษเอาเป็นเมืองขึ้นพยายามยึดเย็ดความเป็นฝรั่งให้ อินเดียก็ไม่สนใจ เมื่อได้เอกราชคืนมา อินเดียยืนได้อย่างสง่าผ่าเผยในรูปแขกเหมือนเดิม ไม่มีบุบสลาย

นี่คืออานุภาพของแบบ

สิ่งที่จะมากำหนดแบบของชาติแต่ละชาติ ก็คือ ขนบธรรมเนียมแบบอย่างที่ยึดทำกันมา, ประเพณีแบบแผนที่กำหนดใช้, และวัฒนธรรมสิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงามของสังคม

นั้น ๆ, สิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องกำหนดแบบให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละชาติไป ทั้งทางวัตถุและทางจิตใจ เช่น มารยาทในการยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ และพูด แต่ละชาติจะแตกต่างกันไป ยืนเหมือนกัน แต่ดูแล้วต่างกัน ฝรั่งกับไทยยืนต่างกัน ไทยยืนจะมีลักษณะอ่อนน้อม ฝรั่งยืนจะเต๊ะท่า ไทยนั่งไม่ไขว่ห้าง แต่ฝรั่งนั่งจะไขว่ห้าง การนั่งไขว่ห้างไทยถือว่าเสียมารยาทเป็นต้น

พม่ากับไทยจะมีสิ่งตรงกันข้ามอย่างหนึ่ง คือ พม่าถือหัวไทยถือเท้า เวลาเข้าสถานที่เคารพ พม่าจะถอดรองเท้า แต่ผ้าโพกหัวไม่ยอมเอาออก ส่วนไทยจะถอดหมวก แต่รองเท้าไม่ถอด ถอดไม่เหมือนกัน ไทยถือว่าใครก็ตามถ้าเข้าบ้านแล้วต้องถอดหมวก ถ้าไม่ถอดหมวกถือว่าไม่ให้เกียรติเจ้าของที่ เป็นการเสียมารยาทอย่างร้ายแรงทีเดียว

สังคมไทยทุกวันนี้ มีอะไรแปลก ๆ แปลง ๆ ออกมาให้เห็นเสมอ นับตั้งแต่ยุคฟ้าสีทองผ่องอำไพ ประชาชนเป็นใหญ่ในแผ่นดินเป็นต้นมา จนทำให้เกิดโรคประสาทหลอนมากขึ้น ทั้งนี้ ก็เพราะเกิดมีศาสตราจารย์ออกมาเผยแพร่ลัทธิทำลายแบบมากขึ้น สอนจนกระทั่งพ่อแม่ไม่มีบุญคุณ ครูบาอาจารย์ไม่มีบุญคุณ ทุกคนเกิดมาเพียงเพื่อทำตามหน้าที่เท่านั้น อยากจะว่าก็ว่าอยากจะดำก็ดำ ครั้งหนึ่งไปได้ยินนักศึกษาในสถานการศึกษาระดับสูงของชาติไทยแห่งหนึ่งเข้าประท้วงอาจารย์ไม่ยอมเข้าห้องเรียน จับกลุ่มโจมตีอาจารย์ว่า “เรากับบรรดาอาจารย์ทั้งหลาย

คบกันไม่ได้” โอ้ย! ฟังแล้วปวดขมอม คบกันไม่ได้ แล้วจะเอา
ความรู้มาจากไหนเล่าลูกหลานเอ๋ย แม้การบุญการกุศล ก็สอน
ว่าเป็นวัณณธรรมล้ำหลัง เป็นวัณณธรรมใดโนเสาเต่าล้านปี เป็น
วัณณธรรมรับใช้ชนชั้นศักดินา ไม่เป็นวัณณธรรมรับใช้สังคม
เป็นต้น จนทุกวันนี้บรรดาเด็ก ๆ ทั้งหลายไม่รู้ว่บุญคุณนั้นคือ
อะไร กตัญญูทเวทีคืออะไรไม่ต้องรู้กันแล้ว สังคมไม่มีที่สูง
ไม่มีที่ต่ำ บนรถบนเรือที่จะเห็นคนลูกให้เด็ก คนชรา และผู้
หญิง เวลานี้หาดูไม่ได้แล้ว เป็นการเสียเอกลักษณ์อันน่าภาค
ภูมิใจไปอย่างน่าเสียดายที่สุด

ในด้านวัณณธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ก็หาว่า
เป็นของล้ำหลัง ไม่รับใช้สังคม ให้เลิกเสีย ในทางศาสนาถึงกับ
มีการผ่าตัดหรือฆ่าแหละพระพุทศาสนาขึ้นที่มหาวิทยาลัยอัน
ทรงเกียรติของชาติมาแล้ว บรรดาคณาจารย์อันเป็นหลักชัยของ
ชาติก็นั่งหัวโตให้ลูกศิษย์คิดล้างครูอย่างภาคภูมิใจ หาว่าไม่ว่านั้น
คือการขายชาติทำลายชาติโดยไม่รู้สีกตัว คือ เขานิมนต์พระไป
ใส่บาตร อาหารเต็มบาตรก็เอามาเทกอง แล้วก็โจมตีว่า นี่แหละ
เป็นวัณณธรรมล้ำหลัง เป็นวัณณธรรมใดโนเสาเต่าล้านปี ไม่รับใช้
สังคม เป็นการสูญเปล่า ทำลายเศรษฐกิจ เขาหาว่าไม่ว่ คนไทย
ที่ทำบุญแล้วเหลือเพราะอะไร ไทยเราถือการทำบุญแล้วต้อง
ทำทาน ทำแล้วต้องเหลือกินเหลือใช้ คือ ทำแล้วเผื่อคนอื่น
ด้วย ถ้าทำไม่เผื่อ ทำพอดี ทำเฉพาะ ๆ จะถูกเหมาเอาว่าเป็นคน
คับแคบขี้เหนียวทันที ไทยเราอยู่รอดมาได้ทุกครั้งที่เพราะคุณ-

ธรรมชาติความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่นี้แหละ

เรื่องการบูชาด้วยดอกไม้รูปเทียนก็เหมือนกัน เวลาที่สอนกันว่าการเอาดอกไม้ไปบูชาพระผิดศีลข้อมาลาคันระวิเลปะนะ เป็นเรื่องตบแต่งสวยงามไม่เหมาะกับพระ ยิ่งไปกว่านั้น แม้พระพุทธรูปก็ไม่จำเป็น พระอิฐพระปูนจะมาช่วยเหลืออะไรเราไม่ได้ นอกจากการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเท่านั้น

การศพบการเมรุ ก็สอนว่าเป็นการสิ้นเปลือง ตายแล้วก็ควรเผาเลยไม่สมควรจะเอาเรื่องอื่นมาปะปน เป็นการเสียเงินเสียทองเปล่า ๆ

การสอนแบบนี้ เป็นการทำลายแบบ เมื่อทำลายแบบแล้วจะเอาแบบมาจากไหน ของไม่มีแบบจะเป็นของได้อย่างไร สังคมที่ไม่มีแบบจะเป็นสังคมได้อย่างไร สอนแบบนี้นานเข้าเราจะหาคนไทยไม่เจอ ซึ่งบางอย่างเวลานี้เราก็เกือบจะมองดูคนไทยไม่เจออยู่แล้ว เช่น การร้ายรำ อยากรจะถามว่ามีไทยกี่คนที่รำไทยเป็น แต่ถ้าเดินรำแบบฝรั่งที่ไหนก็ที่นั่นแห่กันออกไปเต้นเต้นจนเสียเอกลักษณ์ไทยก็มี ที่เรียกว่าดิน เด็กดินก็พอดู แต่ที่แก่แล้วดินมันทุเรศสิ้นดี เหมือนลูกหมาตักน้ำตัวสั้นตัวอ คืดเอาเอง

ในเรื่องเหล่านี้ หากจะตรองด้วยสามัญสำนึกสักนิดก็จะรู้ว่า ของทุกสิ่งทุกอย่างมันมีขั้นตอนเฉพาะของมัน การปลูกต้นไม้ใหญ่นั้นก็ต้องการแก่นของต้นไม้เอามาทำประโยชน์ปลูกบ้าน สร้างเมือง แต่เมื่อปลูกแล้วเที่ยวเด็ดก้านเด็ดใบตากเปลือก

ออก ก็จะไม่มีโอกาสได้พบกันแม้แต่ประการใด การปฏิบัติในทางศาสนากว่าจะบรรลุผลนิพพาน ก็มีทาน ศีล ภavana ตามขั้นตอน อยู่ ๆ จะเผ่นไปถึงพระนิพพานจะไหวหรือ การสอนแบบที่ทำกันทุกวันนี้จะเอาแต่แก่นแต่สาระที่ว่า ก็เหมือนการจะข้ามไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลศิริราช แต่ไม่ยอมนั่งเรือไปเมื่อไรจะไปถึงศิริราชเล่า

พิธีกรรมมีไว้ก็เพื่อความขลังความศักดิ์สิทธิ์ สำหรับเป็นเครื่องมือในการหลอหลอมสังคมให้สวยสดงดงาม เช่น พิธีแต่งงานก็เพื่อบังคับให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวปฏิบัติหน้าที่สามีภรรยาที่ดีสืบไป เป็นต้น

สังคมไทยทุกวันนี้ เราพยายามเอาแบบของข้าต่างด้าว ทำต่างแดนมาใช้แทนแบบไทยมากขึ้นทุกวัน การสอนบางรายแม้เป็นคำสอนของพระศาสดาก็บิดเบือนให้ไขว้เขวเสียก็มี สอนไปสอนมาชาติหน้านรกสวรรค์หายไปไหนก็ไม่ว่า มีแต่ชาตินี้ชาติเดียว เอากันถึงขนาดนี้ก็มี และก็ไม่เห็นมีใครที่รับผิดชอบเรื่องเหล่านี้ไหล่หน้าออกมาปกป้อง ปลอ่ยให้สอนกันอย่างอิสระเสรี จะไม่ทำลายไทย แล้วจะให้ว่าทำลายอะไร

ท่านที่เคารพ คนที่ทำลายขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์แบบอย่างของไทย ซึ่งสังคมไทยได้อบรมสั่งสมสืบต่อกันมานับด้วยเวลาพันปี ถ้านับตั้งแต่ชนหลวงเมามาตั้งแต่ปี พ.ศ.612 ก็ถึง 1,900 ปีเศษ ก็เท่ากับว่าเขาได้ทำลายไทยโดยตรง คนทำลายไทยกับ

คนขายชาติไทยจะมีสภาพไม่แตกต่างกันแต่ประการใด เพราะ
ทำลายชาติกับขายชาติ ก็ล้วนเป็นคนไม่มีชาติด้วยกัน เมื่อ
เกิดเป็นคน แต่ไม่มีชาติ ขอโทษ! ถ้าจะว่าไปแล้วแล้วยิ่งกว่า
หมา เพราะถึงอย่างไรหมามันก็ไม่ขายชาติ คือ มีชาติจนตาย
สมกับคำที่ว่า “ชาติหมา”

“พ.อ. สนิ อินทร์นระ”

อันความจริง หนึ่งจริง สิ่งนี้ยาก
กินปูนมาก ร้อนท้อง ไม่ต้องแหนง
สี่เดิมน้ำ หรือทำ เป็นสี่แดง
พระอินทร์แปลง ก็รู้ ว่าอินทร์ปลอมๆ

“ของเก่า”

พยานเอกสาร

แสดงถึงการละเมิดอำนาจคณะสงฆ์ และ ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย

ถ้าประชาชนชาวไทยกลุ่มหนึ่ง ตั้งตัวเป็นอิสระไม่ยอมขึ้นกับรัฐบาลไทย และไม่ยอมรับรู้การบังคับของกฎหมายไทย ประชาชนชาวไทยกลุ่มนั้น มีฐานะเป็นอะไร?

คณะสงฆ์ไทยตั้งขึ้นด้วยอำนาจตามกฎหมายของรัฐ ไม่ใช่เพียงพระสงฆ์ร่างระเบียบกันขึ้นมาใช้เอง เมื่อมีคนที่ประกาศตัวเป็นพระสงฆ์ แล้วประกาศลาออกจากการปกครองของคณะสงฆ์อันชอบด้วยกฎหมาย ไปตั้งคณะสงฆ์ใหม่ขึ้นเป็นเอกเทศ ควรจะเป็นการกระทำที่ยอมรับได้ไหม?

ถ้ารับไม่ได้ คณะสงฆ์ใหม่นี้กำลังตั้งตัวเป็นอะไร?

โปรดพิจารณาจากหลักฐานต่อไปนี้

แถลงการณ์จากคณะสงฆ์ “ชาวอโศก” ถึงฝ่ายปกครองสงฆ์

ก่อนอื่น ก็จะทำความถึงจำเดิมแต่อาตมาได้เข้ามาสู่
เพศบรรพชิต โดยมีเจตจำนงที่จะทำงานเพื่อศาสนาด้วยความ
บริสุทธิ์ใจ ซึ่งก็ได้ประสพว่ามีอุปสรรคมากมาย โดยเฉพาะพระ
ทางฝ่ายปกครอง ส่วนใหญ่ไม่เอื้อเฟื้อธรรม แต่กลับจะกดขี่
บีบรัด ตัดแรง มิให้อาตมาเผยแผ่ธรรมะแก่สาธุชนได้สะดวก
เช่น เมื่อมีคนเลื่อมใสจะเข้ามาบวช ก็พยายามกีดกันไม่ให้ได้บวช
หรือผู้ที่บวชเป็นพระแล้วเล่าเรียนศึกษาจะสอบนักธรรมตรี-โท
-เอก ตามธรรมเนียมบ้าง ก็ออกคำสั่งห้ามมิให้สอบ ฯลฯ

ครั้นอาตมาได้เข้าสอบถามเอาความว่า อาตมากับหมู่
คณะมีความผิดหรือชั่วเลวอะไร? ก็ขอให้บอก แต่ก็กลับได้รับ
คำตอบว่า “ไม่ได้เลว-ไม่ได้ชั่วอะไร” มิหนำซ้ำยังกลับอนุโมทนา
สาธุอีกด้วย แต่แล้วก็ใช้เพทุบายไปบีบบังคับ ชุ้จะปลดอุปัชฌาย์
ผู้บวชให้อาตมา ถ้าหากยินยอมให้อาตมาออกเผยแผ่ธรรมะ นั้น
ก็คือมาตาการที่จะกีดกันการเผยแผ่ธรรมะของอาตมากับหมู่
คณะ และมีผลพลอยได้ให้ประชาชนผู้ไม่รู้ความจริง หลงผิด
คิดว่าอาตมากับคณะเป็นต้นเหตุให้อุปัชฌาย์เดือดร้อน จะต้อง
ถูกปลดออกจากตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเสื่อมความศรัทธา
อาตมากับหมู่คณะ

ที่สำคัญที่สุดก็คือ ขอบอ่างกุสุมาคมหรือระเบียบปลีกย่อยที่ตั้งขึ้นใหม่ ๆ มาเป็นเครื่องกีดกัน อาตมากับหมู่คณะ ทั้ง ๆ ที่กฎใหม่ ๆ บางข้อนั้นขัดกับธรรมวินัยเอาด้วย และแท้จริงแล้วถึงแม้ธรรมหรือวินัยนั้นก็ย่อมมีข้อบกพร่องและยกไว้ เมื่อพ้นสมมติหรืออยู่ในฐานะอันควร แต่พฤติกรรมดังกล่าวนี้ หาได้เอื้อเพื่อธรรมะ ตามธรรมตามวินัยอันควรอย่างยิ่งไม่ จึงเป็นไปได้ยากเหลือเกิน ที่อาตมากับหมู่คณะจะร่วมอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับต่าง ๆ นั้นได้ เพราะได้อนุโลมโนมน้อมให้จนถึงที่สุดแล้ว

เสียทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะนั้น ผู้มีทรัพย์ก็จะทำ เสียอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต ทุกคนก็จะทำเพราะเป็นทางถูกต้อง “เสียชีวิตเพื่อรักษาธรรม” เราก็จะต้องทำ เพราะไม่มีอะไรจะเหนือไปกว่า “ธรรม” แม้ชีวิตเลือกเนื้อมันก็เป็นเพียงความประชุมของธาตุ ที่ควรจะทำประโยชน์อันสูงและดีงามเท่านั้น เมื่อมันจะรักษาธรรม ป้องกันธรรมให้คงอยู่และเจริญไป มันก็คุ้มค่าและควรแลกที่สุด

ดังนั้น เมื่ออาตมากับหมู่คณะได้พยายามอนุโลมโนมน้อมมาหลายปี เพื่อจะได้ร่วมกันเข็นกงล้อแห่ง พุทธจักร ธรรมจักร สังฆจักร ให้ดำเนินไป แต่ก็เป็นไปได้ยากและยากยิ่งทุก ๆ วัน ยิ่งนานวันก็ยิ่งยากหนักขึ้น ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องปฏิเสธเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่ฝ่ายปกครองสงฆ์เสนอมา เพราะไม่สามารถ จะปฏิบัติตามได้อีกต่อไป เช่น ตามที่ฝ่ายปกครองสงฆ์มีคำสั่งมาให้หรือกฎที่ “แดนอโคก” นั้น อาตมาไม่อยู่ในฐานะที่จะรื้อ เพราะ

เสนาสนะเหล่านี้ อาตมาไม่ได้ยึดถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง เป็นกรรมสิทธิ์ของญาติโยม ที่ร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่อาศัย ฟานักสำหรับพระสงฆ์ซึ่งเป็น “สุปฏิปันโน” ที่เขาศรัทธาเลื่อมใส และผู้เป็น “สุปฏิปันโน” ก็ย่อมจะไม่ยึดครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองด้วย เพราะแม้แต่ “ตัวตน” (อัตตา) ก็ยังจะต้องละทิ้งในที่สุด

เพราะฉะนั้น ถ้าผู้ใดต้องการจะให้รู้ ก็จะต้องไปตกลงกับญาติโยมผู้ที่เขาสร้างกันเอาเอง ซึ่งโดย “นิตินัย” แล้ว ที่ดินนี้ก็ไม่ใช่ “ธรณีสงฆ์” สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ก็ย่อมไม่ใช่สมบัติของทางคณะสงฆ์ด้วย เป็นกรรมสิทธิ์โดยชอบธรรมของเจ้าของที่ดิน ซึ่งเขาก็ยินยอมให้พักอาศัยอยู่ได้ ถ้าหากว่าใครจะไปรื้อถอนโดยพลการ ก็จะถือได้ว่าเป็นการบุกรุก-ทำลายทรัพย์สิน ซึ่งเป็นความผิดทางกฎหมายบ้านเมือง

สำหรับเรื่องการขออนุญาตในการออกเดินทางจาริกนั้นก็ไม่ว่าที่จะปฏิบัติตามได้ เพราะว่าการออกจาริกเพื่อประกาศสังฆธรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา บำเพ็ญประโยชน์ตน-ประโยชน์ท่านนั้น ไม่อาจกำหนดระยะเวลาแน่นอนได้ เพราะขึ้นอยู่กับประโยชน์และเหตุ-ปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก และจะต้องมีอยู่เสมอๆ บ่อย ๆ ครั้ง เพราะเป็น “งาน” ของ “นักบวชชาวพุทธ” ที่แท้จริง ที่จะต้องพากเพียรกระทำ เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายที่สมบูรณ์ในการบวช ซึ่งอาตมาและคณะถือเป็นกิจวัตรที่จะต้องกระทำกันเป็นประจำตลอดชีวิต จึงเป็นไปได้ยากและเนิ่นช้า ถ้าหากว่า

จะต้องรรับการอนุญาตตามลำดับขั้นเสียก่อน “ธรรมเหล่าใด
ที่เป็นไปเพื่อความเย็นช้ำ ย่อมมิใช่ธรรมวินัยของพระตถาคต”
เป็นแน่แท้

และถ้าจะว่ากันไปแล้ว ผู้ที่อ้างตนเป็น “นักบวชชาว-
พุทธ” ที่พำนัก “ประจำ” อยู่ในอาวาสต่างหากเล่า ที่ควรจะต้อง
ได้รับอนุญาตเสียก่อน เพราะการบวชเข้ามาอยู่ในบวรพุทธศาสนา
นั้น คือการเข้า “ทำงาน” จรรโลงศาสนา โดยการบำเพ็ญประ-
โยชน์ตน-ประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อม เพื่อจะร่วมรังสรรค์สันติ-
ภาพและภราดรภาพให้เกิดมีขึ้นแก่ปวงสรรพสัตว์สืบไป ไม่ใช่
บวชเพื่อที่จะเข้ามาพักผ่อนนั้นกินนอนกิน เสพย์สุขสำราญอยู่
กับชีวิตอันแสนสะดวกดาย อันเป็นการบ่อนทำลายเศรษฐกิจของ
ชาติ และทำให้ค่านิยมของศาสนาเสื่อมลง ด้วยการแสวงหาผล
ประโยชน์ (ลาภ-ยศ-สักการะ) บนความมกมายของผู้คน โดย
อาศัยรูปแบบ-พิธีกรรมต่างๆ มาอำพราง เพื่อเอารัดเอาเปรียบ
ประชาชนอยู่เช่นนั้น

ชีวิตของ “นักบวชชาวพุทธ” ที่แท้จริง ผู้อุทิศตนให้กับ
งานทางศาสนานั้น จะต้องมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่ติด
ยึดในที่อยู่ พร้อมทั้งจะเดินทางไปเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทางธรรม
แก่ตนเองและผู้อื่นเสมอ มีอิสรภาพอันไพบูรณ์ ที่จะโยยบินไป
เหมือนนกน้อยปีกแข็ง เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ปวงชนตามรอย
ยุคลบาท ดังในพระสูตรต้นปิฎก ที่มุนิกาย สีลขันธวรรค สามัญญ
ผลสูตร ข้อ 124. มีข้อความตอนหนึ่งว่า : -

“....” ดูกร มหาบพิตร นกมีปีกจะบินไปทางทิศภาคใด ๆ ก็มีแต่ปีกของตัวเอง เป็นภาระบินไปฉันใด ภิกษุก็ฉันนั้นแล เป็นผู้สันโดษด้วยจีวรเป็นเครื่องบริหารกาย ด้วยบิณฑบาตเป็นเครื่องบริหารท้อง เธอจะไปทางทิศภาคใด ๆ ก็ถือไปได้เอง ดูกรมหาบพิตร ด้วยประการดังกล่าวมานี้แล ภิกษุชื่อว่าเป็นผู้สันโดษ” และข้อความดังกล่าวนี้ก็มีอยู่ในพระสูตรอื่น ๆ อีกหลาย ๆ สูตร ในสิลขันธวรรค ที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้

อีกทั้งการออกจาริกภิกษุมูลนั้น ยังเป็นการสร้าง “นิสัย” อันเป็นอนุศาสน์ที่สำคัญยิ่ง ซึ่งนักบวชชาวพุทธทุกรูป จะต้องสังวรประพฤติ-ปฏิบัติให้ได้ก่อนอื่น การไม่ส่งเสริมแต่ขัดขวางนั้น เป็นการขัดต่อพุทธประสงค์ ขัดต่อพุทธบัญญัติ ไม่เคารพและศรัทธาในพระบรมศาสดาจริง ศาสนาจึงกลายเป็นเพียง “ศีลพตปรามาส”

ฉะนั้น อาตมาและคณะจึงถือความบริสุทธิ์ใจ ในการที่จะมุ่งจรรโลงพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ มิได้มีเจตนาเคลือบแฝงที่จะกระทำการทุจริตใด ๆ อันเป็นการบ่อนทำลายหรือทำความเสื่อมเสียให้กับบวรพุทธศาสนา จึงอาศัยพุทธธานุญาตโดยธรรม ตามพระสูตร จากพระไตรปิฎก เล่ม 33 อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต ข้อ 127. “อัปภาสสูตร” ทรงมีพุทธธานุญาตแก่ภิกษุผู้สันโดษด้วยปัจจัยสี่ตามมีตามได้ และเป็นผู้มากด้วยความดำริในการออกจากกาม ให้หลักออกจากหมู่ได้ หรือไม่ผู้พ้นสมมติก็ย่อมจะยกเว้นหรือยกไว้

ส่วนเรื่องจะให้เปลี่ยนสีจีวรเป็นสีเหลืองนั้นก็ไม่ได้อีก เพราะผิดพระวินัย มหาวรรค จีวรชั้นธกะ ข้อ 169 มีใจความ โดยย่อว่า มีภิกษุทรงจีวรสีคราม สีเหลือง สีแดง สีบานเย็น สีดำ สีแสด สีชมพู...ฯ ประชาชนพากันเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า เหมือนพวกคฤหัสถ์ผู้บริโภคาม พระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติไม่ให้ใช้จีวรสีต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ผู้ใดใช้ต้องอาบัติทุกกฏ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เงื่อนไขต่างๆ ที่ทางฝ่ายปกครองสงฆ์เสนอมาดังกล่าวข้างต้น และเงื่อนไขปลีกย่อยอื่นๆ ที่มีได้กล่าวในที่นี้ รวมทั้งเงื่อนไขหนักเบาอื่นๆ ที่มีมาก่อนหน้านี้ อาตมา กับหมู่คณะไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ทั้งนี้มีใช้ว่าจะต้องการให้เกิดความแตกแยกในหมู่สงฆ์ ตรงกันข้ามอาตมาได้พยายามอนุโลมตามข้อเสนอกที่ไม่ขัดต่อธรรมวินัยเสมอมา แต่เมื่อข้อเสนอนั้นขัดต่อพระธรรมวินัย ก็เป็นการยากที่จะปฏิบัติตามได้ เพราะอาตมาไม่บังอาจที่จะหมิ่น “พระบรมคุณานุภาพ” ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยการล่วงละเมิดธรรมวินัยที่พระองค์ทรงบัญญัติขึ้นได้ เพราะแม้แต่หมู่สงฆ์ที่เป็นพระอริยสาวก ซึ่งร่วมทำสังคายนาพระธรรมวินัย หลังพุทธปรินิพพาน ก็ยังมีบังอาจเพิกถอนสิกขาบทแม้เพียงเล็กน้อย ถึงแม้ว่าจะทรงมีพุทธาณุญาตไว้ก่อนแล้วก็ตาม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ท่านเหล่านั้นเป็นผู้บรรลุธรรม จึงยอมแฉ่งใจและทราบซึ่งในพระบรมคุณขององค์สมเด็จพระศาสดา จนเกินกว่าที่จะอาจเอื้อมลบหลู่โดยการเพิก

ถอน หรือแก้ไขธรรมวินัย อันเป็นการ “บัญญัติในสิ่งที่พระพุทธ-
องค์มิได้ทรงบัญญัติ”

อาตมาเองก็ขอยืนยันว่า อาตมาเป็น “พระ” เป็น “สาวก
สังโฆ” เช่นกัน เพราะได้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยจนเกิดผล
และแจ้งใจในพระธรรมคุณ จึงไม่อาจจะทำการใด ๆ ที่ฝ่าฝืน
หรือขัดต่อธรรมวินัยได้ ทั้งได้ตั้งปณิธานแล้วว่า จะขออยู่โดย
ธรรมและขอตายกับธรรม ชีวิตนี้จะขอทำงานทางธรรม พลังใจ
และพลังปัญญาเท่าที่มีอยู่ จะขออุทิศเป็นพลีแก่งานที่จะรับภาระกิจ
ในการอภิวัฒน์พระพุทธศาสนา เพื่อจะธำรงไว้ซึ่งสังฆธรรมอัน
เป็น “อมตะ” ซึ่งจะยังสันตติสุขให้เกิดขึ้นแก่โลกสืบไป

ฉะนั้น เมื่อการที่จะหมุ่หมองล้อมแห่ง พุทธจักร ธรรมจักร
สังฆจักร ไม่อาจจะดำเนินไปได้โดยสะดวก เพราะขัดข้องด้วย
กฎและข้อบังคับต่าง ๆ ตามที่ฝ่ายปกครองสงฆ์บัญญัติขึ้น อันไม่
เอื้อเพื่อพระธรรมวินัย จึงทำให้ไม่อาจที่จะร่วมสังฆกรรมกันต่อ
ไปได้ ทั้งที่โดยจริงแล้วไม่มีเจตจำนงที่จะให้เกิดความวิวาท
กันในวงการพุทธศาสนาเลย แต่เมื่อถูกสถานการณ์บีบบังคับให้
ต้องตกอยู่ในภาวะจำยอม ก็จำเป็นต้องขอประกาศตนเป็นเอกเทศ
ไม่อยู่ภายใต้อาณาเขตของทางฝ่ายคณะปกครองสงฆ์อีกต่อไป (นับ
ตั้งแต่วันออกแถลงการณ์นี้) จะปกครองตนเองโดยอาศัยพระ
ธรรมวินัยเป็นหลัก ตามพุทธประสงค์ขององค์สมเด็จพระศาสดา

อนึ่ง เพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ทางเจ้าคณะตำบล
ซึ่งเป็นอุปชฌาย์ อาตมารวมทั้งลัทธิวาทิกที่บวชโดย “พระครู
สถิตวุฒิกุล” จึงขอ “กัณนิสสัย” โดยสมมติ) แก่พระครูสถิต-
วุฒิกุล เพื่อที่จะไม่ต้องเป็นภาระซึ่งกันและกันอีกต่อไป จะนั้น
ความผิดใด ๆ ก็ตามที่จะพึงเกิดขึ้นเนื่องจากอาตมาและหมู่คณะ
“พระครูสถิตวุฒิกุล” จึงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิดนั้นด้วย
ประการทั้งปวง เพราะหมดพันธกรณีกันแล้ว

จึงเป็นอันว่า ถ้าหากทางฝ่ายปกครองสงฆ์หรือเจ้าหน้าที่
ฝ่ายใด มีความประสงค์จะสอบสวนหรือดำเนินการใด ๆ ก็ขอ
ให้ติดต่อมาโดยตรงที่อาตมาและหมู่คณะ ซึ่งจะพำนักอยู่ ณ
ธรรมสถาน “แดนอโศก”

จาก...คณะสงฆ์ “ชาวอโศก”

6 สิงหาคม พ.ศ.2518

หมายเหตุ คณะสงฆ์ “ชาวอโศก” ได้ประกาศแยกตัวออกจาก
เถรสมาคม ตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ.2518 แต่สื่อมวลชน
ได้รื้อฟื้นขึ้นมาจนปรากฏเป็นข่าวในช่วงนี้ ฉะนั้น
เพื่อป้องกันความเข้าใจที่อาจคลาดเคลื่อน เราจึง
ได้นำคำแถลงการณ์ประกาศแยกตัวมาเผยแพร่
เพื่อสาธุชนจะได้ทราบถึงรายละเอียดของข้อเท็จ
จริง ตามที่ปรากฏอยู่ในคำแถลงการณ์

“แถลงการณ์” ฉบับนี้ ได้ประกาศ ณ วัดหนองกระ-
 ทุ่ม ต.ทุ่งลูกนก อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม เมื่อวันที่
 พุทธศักราช 2518 ตรงกับวันแรม
 14 ค่ำ เดือน 8/8 ท่ามกลางที่ประชุมสงฆ์ อันมีพระ
 สังฆาธิการและพระนวกะ รวมประมาณ 180 รูป
 เมื่อได้ประกาศให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกันแล้ว ก็
 ได้ส่งมอบให้แก่พระสังฆาธิการรูปหนึ่ง ซึ่งมี
 ตำแหน่งเป็นเจ้าคณะอำเภอกำแพงแสนอยู่ในขณะ
 นั้น เพื่อนำเสนอแก่ฝ่ายปกครองสงฆ์ให้ได้รับ
 ทราบตามลำดับขั้นต่อไป

อนึ่ง สำหรับธรรมสถาน “แดนอโศก” นั้น ในปัจจุ-
 บันนี้ได้ยกเลิก และมอบคืนแก่เจ้าของที่ดินผู้ถือกรรม-
 สิทธิ์ไปเรียบร้อยแล้ว หากประสงค์จะติดต่อ ก็สามารถ
 ติดต่อได้ที่ พุทธสถาน “สันติอโศก” 65/1 ซ.เทียม-
 พร ถ.สุขาภิบาล 1 คลองกุ่ม บางกะปิ กรุงเทพฯ 24
 โทร.3776110

...จาก ชาวอโศก...

...เพื่อมวลมนุษยชาติ...